

Brassói Lapok

XXIX. évfolyam
220. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Szerda
1933. évi szeptember 27

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautóval havonta átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve, Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. Magyarországon postátok rékpénztári számlánk száma 12.174. — **HIRDETESEK** díja: hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

SZINAJA:

Királyok, hercegek, külügyminiszterek nagy találkozója

Vasárnap délután kezdődött a kisántant-konferencia, de a folytatást keddre halasztották

Megbeszélések Károly király és Sándor jugoszláv király részvételével

Kik nem vettek részt a szinajai ünnepségeken?

Szinaja, szeptember 26

A Peles-kastély építésének 50-ik évfordulója fejedelmi ünnepségekre szolgáltatót alkalmas Szinajában. Ez ünnepségek tartamára ugyiszlóván az egész udvari és politikai élet Szinajába tette át székhelyét. Mint is meretes, Szinajába érkezett a kisántant három külügyminisztere is. Ugyanis az ünnepségekkel egyidejűleg tartják meg a kisántant konferenciáját is.

A SZERB KIRALYI PÁR

vasárnap délelőtt érkezett meg Szinajába. A jugoszláv felségek Miklós román királyi herceg kíséretében indultak el szombaton délből Belgrádból Románia felé. A királyi vendégeket nagyszámu kíséret kísérte el utjukon. A kíséretet Alexandru Gurănescu, Románia belgrádi követe egészítette ki. A királlyal együtt indult utnak Jefetics szerb külügyminiszter is.

A különvonat szombat este fél 10 órakor ért Zombolyára. A kormány nevében Mirto közlekedésügyi miniszter fogadta az érkezőket. A rendfenntartó hatóságokat a fogadtatáson dr. Bianu Jenő, az állambiztonsági hivatal helyettes vezérigazgatója fogadta.

Temesváron az érkezők tiszteletére hivatalos fogadtatást rendeztek. Dr. Nicănevlci polgármester Marioara jugoszláv királynénak virágcsokrot nyújtott át.

A szinajai állomáson a királyi pár érkezésekor az egész udvar kivonult.

MIKLÓS HERCEG

a szinajai ünnepségeket követőleg is Szinajában marad és résztvesz az ősi királyi hadgyakorlatokon. Csak a hadgyakorlatok után dől el az, hogy a herceg véglegesen az országban marad-e, vagy pedig újabb megbízatással külföldre küldik?

FELAVATTÁK A LEÉGOTT ÉS UJBÓL FELÉPÍTETT FOISOR-KASTÉLYT

Szombaton este, az ünnepségek nyitányaképpen felavatták a mult esztendőben leégott és újból felépített Foisor-kastélyt. Az avatáson már résztvettek a kormány tagjai is, köztük Vajda miniszterelnök és Titulescu külügyminiszter.

A felavatás istentisztelettel kezdődött, amelyen Miron Cristea dr. patriárka celebrált. Az istentiszteleten a királyon kívül Mihály nagyvajda, Mária anyakirályné, Erzsébet görög királyné, Ileana hercegnő és férje, Habsburg Anton főherceg, Hohenzollern Frigyes főherceg s a királyi család többi tagjai is résztvettek.

A Foisor-kastély bejáratánál az újjáépítést végző Lorentz mérnök várta az uralkodócsalád tagjait. A mérnök a királynak személypárnán átnyújtotta a kastély kapukulcsát. Egy másik párnán sőt, kenyeret és almát — a Hohenzollernnek szimbolikus gyümölcsöt nyújtották át az uralkodónak. A király megnyitotta a kastélyt s ebben a pillanatban a főtorony ormára felröppent a nemzet lobogó.

Az ünnepségek alkalmából emlékérmét verettek, amelynek egyik oldalán a király képe látható, másik oldalára Alecsandri Vasile egyik versének sorait verték.

MEGKEZDÖDÖTT A KISANTANT KONFERENCIAJA

A kisántant államok három külügyminisztere vasárnap délután 4 órakor már meg is kezdte a tanácskozását a három ország időszerű kérdéseiről. A megbeszélések csak rövid ideig tartottak. Az első tanácskozás után hivatalos jelentést adtak ki, amely szerint a konferenciát a Peles-ünnepségek tartamára felfüggesztették és csak kedden folytatják.

A három külügyminiszter vasárnap délből királyi ebédre jelent meg. Diplomáciát körökből igen nagy fontosságúnak tartják azt a megbeszélést, amely az ebéd végeztével

Károly román és Sándor jugoszláv királyok, valamint Vajda miniszterelnök és a három külügyminiszter részvételével zajlott le.

A tanácskozás egy óra hosszat tartott és tárgyalásra kerültek a kisántant összes fontosabb közös ügyei.

Ismertetes, hogy a király a szinajai ünnepségekre meghívta gróf Volpi volt olasz minisztert, a világszerte ismert nagyiparost is, aki tudvalevőleg Mussolini bizalmi embere. Hírek szerint Volpinak a kisántant tanácskozásokon fontos szerepe van. A grófnak nincsen ugyan hivatalos kiküldetése, de egészen valószínű az, hogy kizárólag szórazkozni érkezett volna Szinajába.

SÁNDOR JUGOSZLAV KIRALYI

Károly király a román hadsereg marsalljává nevezte ki.

AVERESCU, JORGA, PRESAN ÉS BRATIANU DINU NEM JELENTÉK MEG SZINAJÁBAN

Feltűnést keltett, hogy a román hadsereg két marsallja, Presan és Averescu, valamint Jorga volt miniszterelnök és Brătianu Dinu, az oliberalis párt vezetőembere különböző kifogásokkal kimentették magukat. Duca ellenben megjelent az ünnepségen.

Maniut, mint ismertes, nem hívták meg.

ÖTVENTAGU KÜLDÖTTÉG TUNTE-TETT BADACSONYBAN MANIU MELLETT

Vasárnap két nagy autóbuszon körülbelül 50 jórészt fiatal kormánypárti tag utazott Kolozsvárról Badacsonyba. A küldöttség Maniut, aki hetek óta közvetve, vagy közvetlenül a politikai események középpontjában áll, együttérzéséről biztosította.

A vendégeket egyébként Maniu és Boia Zaharia fogadta. Maniu beszédet is tartott, de óvakodott attól, hogy jelentősebb nyilatkozatot tegyen.

TISZTOGATÁS A KORMANYPART-BAN

Vajda miniszterelnök bejelentette, hogy közvetlenül a szinajai ünnepségek után összehívja a kormánypárt végrehajtóbizottságát és helyreállítja a párt fegyelmét. Vajda a végrehajtóbizottságtól teljhatalmat akar kérni „tisztogatásra”.

Mit tárgyaltak a kisántant-külügyminiszterek?

Újabb értesülések szerint a kisántant külügyminiszterei vasárnapi értekezletükön a megvitatandó problémákat fontosságuk szerint öt csoportba osztották, hogy így a dolgokat rendszeresen vitathassák meg. Az öt csoport a következő:

1. A leszerelési konferencia, különös tekintettel Németország szerepére. E kérdésel kapcsolatban a külügyminiszterek egyáltalában nem veszik számba Németország belső politikai rendszerét, vagyis Németországgal kapcsolatban csakis a külügyi, de semmiesetre se a belügyi kérdéseket vitatják meg.
2. A középeurópai probléma, különös

Királyok és főhercegek meneteltek az ünnepi csapatfestek előtt hétfőn délelőtt

A vasárnapi tárgyalásokról a következő hivatalos jelentést adták ki:

„A kisántant állandó tanácsa a Peles-kastély I. Károly-termében délután 4 órától hat óráig tartó ülést tartott. A három külügyminiszter áttanulmányozta az időszerű általános politikai helyzetet, különösen pedig Középeurópa problémáját és a lefegyverzés kérdésével összefüggő anyagot. Tárgyalásukat a következő ülésen folytatják.

A Peles-kastély építési jubileumával kapcsolatos tulajdonképpeni ünnepségek

tekintettel az olasz-francia közeledésre és Ausztria helyzetére.

3. A Népszövetség megnyitás előtt álló ülésszakának anyaga, illetve ez anyag feldolgozása acélból, hogy Benes cseh külügyminiszter, aki az ülésszakon a kisántantot képviselni fogja, teljes tekintéllyel és hozzáértéssel szólhasson hozzá az anyaghoz.

4. A francia-olasz közeledés és egyezés, valamint a balkáni Locarno kérdése és általában a balkáni egyetértés ügye.

5. A gazdasági problémák.

E program vitájának folytatását, mint megirtuk, keddre halasztották a külügyminiszterek.

hétfőn kezdődtek meg. Délelőtt 10 órakor a szinajai monostorban a királyi család összes tagjainak és a magasabbrendű vendégeknek részvételével Te Deum volt. Ezután a résztvevők megsemlélték a monostornak azokat a celláit, amelyekben I. Károly király és Erzsébet királyné laktak akkor, amikor elsőízben érkeztek Szinajába.

Tizenegy órakor a Te Deum résztvevői menetbe csoportosultak és a román, valamint jugoszláv királlyal az élen lementek a Ghica-utrá, ahol az emlévényeket már

előzetesen felállították. Közvetlenül ezután megkezdődött a katonai diszfelvonulás. A csapatfestek élén a 9-es számú vadászrezred haladt, amelyet Sándor jugoszláv király személyesen vezényelt. Károly király az első számú hegyi vadászászlóalj élén menetelt. Mihály főherceg a kettes hegyi vadászászlóaljat irányította. Hohenzollern Frigyes főherceg, a Hohenzollern-ház doyenje a 3-as vadászászlóalj előtt léptetett.

Déli 12 órakor a Foisor-kastélyban, amelyen leégése és újjáépítése után vasárnap nyitottak meg, diszünnepele volt.

Ezt fél 2 órakor ebéd követte, amelyen a királyi családok, a kormány tagjai és a következő méltóságok vettek részt: dr. Anghelescu volt közoktatásügyi miniszter, Viktor Antonescu, M. Vlădescu, M. Orleanu, I. Duca, az oliberalis párt elnöke, Goga Oktávián és dr. Gherghiu, a bukaresti egyetem rektora.

Mint látható, az ünnepségeken megiehetősen nagy számban jelentek meg az oliberalis-párt képviselői. Ezeket az udvar a legszorosabb, legközvetlenebb ünnepi mozzanatokba is belekapcsolta.

Ugy tetszik, hogy az udvar és az oliberalis-párt között a kapcsolat lényegesen enyhült.

Apponyi Albert gróf emlékének áldozott a Népszövetség

Genf, szeptember 26.

A Népszövetség mai ülésén Mota svájci delegátus meghatott szavakkal parentálta el gróf Apponyi Albertet. Beszédében kihangsúlyozta, hogy a nagy veszteséget és fájdalmat csak az enyhíti, hogy Apponyi helyett ma felesége dolgozik és itt ül a magyar népszövetségi delegációban.

A gyászbeszédet Tanczos magyar delegátus köszönte meg.

Ezután a Népszövetség tagjai felálltak és egy percig némán emlékeztek a béke nagy magyar halottjára.

Ilju szocdemek német-ellenes boikott-mozgalma Bukarestben

Bukarest, szeptember 26.

A szociáldemokrata-párt bukaresti központjában vasárnap a párt ifjúságának tagozatai országos gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy az összes német áruk ellen bojkottmozgalmat indítanak olyképpen, hogy a bojkott minél ridegebb végrehajtásáról is gondoskodnak.

Pénzhamisítókát fogtak Bánffyhunyon

Bánffyhunyon, szeptember 26.

A bánffyhunyadi csendőrség letartóztatta Hurducas Mariát, Lukács Pastalia és Tamási Péter bánffyhunyadi lakosokat, akik hamis pénzt gyártottak és hoztak forgalomba. A csendőrség Hurducas Mariát érte tetten legelőször a pénzhamisítók közül, amint a piacon hamis százasokkal akart fizetni. Az asszonyt letartóztatták és vallomása alapján lefogták a másik két bűntársat Lukács Pastaliát és Tamási Pétert is. A vád szerint Hurducas Mária 7 darab, Lukács 6 és Tamási két darab hamis százast gyártott. Hurducas Mária kijelentette, hogy a pénzek gyártásában nem vett részt, csak a forgalombahozásnál akart segíteni. A pénzhamisítókát átadták a kolozsvári ügyészségnek.

Mialatt a bírák és ügyészek tanácskoztak, a betörők ugyanazon épületben megfúrták a kasszát

Szeged, szeptember 26.

A szegedi rendőrség érdekes és több szempontból mulatságos ügyben vezette be a „dühös” nyomozást.

Vasárnap a magyar bírák és ügyészek kongresszust tartottak Szegeden. Megjelent a kongresszuson Lázár igazságügy-miniszter is, a kongresszus tehát meglehetősen népes és ünnepélyes volt.

Lázár igazságügy-miniszter a megnyitó beszédében a magyar bírák függetlenségét hangsúlyozta. Az elhangzott beszédek, előadások és az ezeket követő vita jogászai szempontból nagyon magas és magvas élményt nyújtott az összegyűlteknél, a kongresszusnak azonban mégsem ez, hanem egy egészen különös bűnügy adott szenzációs beállítást. Amíg ugyanis a bírák, az ügyészek és maga az igazságügy-minisztérium az igazságügyi palota egyik szárnyán tanácskoztak, addig ismeretlen tettesek a másik szárnyon betörték a járásbírói irodáiba, megfúrták a bűnfelek páncélszekrényét és azt — félig kifosztották. Csak félig. Elvittek 280 pengő készpénzt és három kevésbé értékes ezüst órárt. A többi bűnjelt, nagyobb értékű ékszereket és négy darab nagy összegről szóló tákárcék könyvet nem bántották. Ezeknek az értékesítése nehéz és veszélyes lett volna rájuk nézve.

A betörést csak hétfőn fedezték fel, az azonban könnyen megállapítható volt, hogy az egészen modern eszközökkel és gummiakasztalokkal dolgozó tettesek a kongresszus ideje alatt hatoltak be a járásbírói irodáiba és fúrták meg a páncélszekrényt.

Ilyen körülmények között érthető, ha a rendőrség „dühösen” nyomoz, bár egyelőre semmi nyomot nem talál.

Megnyílt a Népszövetség 67-ik ülészsaka

Göbbels robbantani ment Genfbe

Az elnöki megnyitó leszögezte, hogy a Népszövetség minden eddigi összejövetele kudarcral végződött és hogy a világ minden bajának a német—francia ellentét az oka

Genf, szeptember 26.

Ma reggel nyílt meg a Népszövetség 67. őszi ülészsaka. Nagy feltűnést keltett, hogy ez alkalommal Németország képviselőiben az óvatos Neurath helyett a harcias Göbbelst küldötték ki.

A Népszövetség mostani nagygyűlésén összesen hat miniszterelnök és 19 külügyminiszter jelent meg és ezeknek az a véleményük, hogy Göbbels éket fog verni az angol—francia—olasz leszerelési megállapodásba.

A nagygyűlést Svédország miniszterelnöke nyitja meg, mint a konferencia ideiglenes elnöke. Feltűnést kelt, hogy a svéd miniszterelnök ebben a minőségében ez alkalommal nagyon harcias politikai beszédet mondott. A beszéd szerint a Népszövetség minden eddigi összejövetele a legteljesebb kudarcral végződött.

Megállapítja, hogy a leszerelés csődjéért egyedül a nagyhatalmak felelősek. Ő tisztában van azzal, hogy a katonai leszerelés mindaddig, amíg a gazdasági leszerelés meg nem történik, nem is sikerülhet és jól látja, hogy

a világ minden bajának a német—francia ellentét enyhíthetlensége a kuforrása.

Üdvözlí a Népszövetség kebelén belül a négyhatalmi direktóriumot és azt reméli, hogy ez a hatalmi erővel rendelkező alakulat a leszerelés kérdésében nemzetközi barátságot fog majd teremteni.

Ezután a Népszövetség megválasztja az elnököt Ter Water személyében, Ter Water a délafrikai unió elnöke.

A Népszövetség megnyitó ülésének szünetében az újságírók erősen figyelik azt a hosszú beszélgetést, amelyet Göbbels Sir Simonnal, Anglia külügyminiszterével folytat. A

két politikus az ülésterem folyosójának egyik szegletébe vonul vissza és állva mintegy órányi időt tart.

Dollfuss is élénk tevékenységet fejt ki. Külön-külön beszél az angol, francia és olasz delegátusokkal és általában feltűnik az az élénk tevékenység, amit Ausztria diktátora a Nemzetek Szövetségének folyosóján kifejt.

A nemzetközi sajtó munkásai sem a Göbbels, sem a Dollfuss tárgyalási anyagából nem tudtak meg eddig semmit.

Mindössze az olasz delegátus nyilatkozott és kijelentette, hogy nem igaz az, mintha Olaszország a leszerelés kérdésében osztana a francia—angol álláspontot.

Olaszországnak — mondotta a delegátus — ebben a kérdésben az a célja, hogy közvetítsen egyrészt az angol—francia—olasz ellentét, másrészt az angol—francia—német ellentét ügyében.

Amerikában megindul a bankóprés?

Titkos értekezlet a Fehér Házban

Washington, szeptember 26.

Rosevelt az elmúlt éjszaka folyamán titkos értekezletet tartott a Fehér Házban. Az értekezletre meghívta a kormány és az agycsoport minden egyes tagját, továbbá Amerika kereskedelmi- és bankárvilágának előkelőseit.

Nyílt titok Amerikában, hogy ennek a sorsdöntő értekezletnek határoznia kellett abban a kérdésben, vajjon Amerikát meglegye-e inflációs intézkedéseit.

Az értekezlet a hajnali órákig tartott.

A résztvevők nem hajlandók nyilatkozni arról, hogy mi történt, mert úgy látszik, az elnök szavukat vette, hogy a hozott határozatokat nem közlik a nyilvánossággal.

Nemoyorkban az a hír terjedt el, hogy inflációs döntés történt és ennek folyományaként néhány napon belül megindul az amerikai bankóprés.

Az amerikai tőzsdék még nem reagálhattak erre a hírre, mert hétfőn csak a késő délutáni órákban nyíltak meg a tőzsdék kapui.

Az állami tisztviselők bukaresti gyűlésén tiltakoztak a törvénytelen kinevezések ellen

Bukarest, szeptember 26.

Az állami tisztviselők országos egyesülete vasárnap országos nagygyűlést tartott Bukarestben. A gyűlésen, amelyen Stancu Bradisteanu elnökolt, a következő határozatokat hozták:

Követelik a köztisztviselői státusz eredeti szövegében való alkalmazását. Tiltakoznak az utóbbi 4 esztendő alatt fog-

gatosított 56 ezer új kinevezés ellen és kéri ezeknek érvénytelenítését. A fizetésekkel kapcsolatos igazságtalanságok ellen is tiltakoznak és kéri, hogy az ország egész területén egyensúlyozzák, arányosítsák (harmonizálják) a tisztviselői fizetéseket.

A gyűlés foglalkozott a nyugdíjasok sérelmeivel, a postai tisztviselők helyzetével és egyéb dolgokkal is.

Erősödik a német-ellenes hangulat Olaszországban

Franciaország felmondja a német kereskedelmi szerződést

Róma, szeptember 26.

Az olasz sajtó megállapítja, hogy Olaszországban egyre jobban és jobban urrá lesz a Németország elleni hangulat.

Erre a hangulatváltozásra különösen az ad okot, hogy a német gazdaságpolitika kifejezetten olaszellenes. Az olasz agráriusok ellen szól a frankfurti, a stuttgarter és a müncheni bojkott is, amelyeknek határozata szerint a németek nem vesznek többé olasz főzeléket és gyümölcsöt, hanem kizárólag a maguk termését használják.

Nagyon izgatja a hangulatot az is, hogy Bolzanóban, Meranban és Trientben egyre sűrűbben jelennek meg németországi agitátorok és izgatják a lakossá-

got.

A dolog már odáig fajult, hogy a város egyes házaira a felizgatott lakosság kitűzte a horogkeresztet lobogót.

Ugyanide tartozik az a hír is, hogy Franciaország fel akarja mondani a németekkel kötött kereskedelmi szerződését.

A felmondás alkalmával Páris a megromlott francia-német külkereskedelmi mérleg veszteséges oldalára hivatkozik majd, de Rómában úgy tudják, hogy ennek a felmondásnak politikai okai vannak. Párisban már arról beszélnek, hogy azt a kontingenst, amelyet e szerződés folytán Németország élvezett, a jövőben Olaszország, Hollandia és Svájc kapja meg.

Eliogtak két veszedelmes vasuti tolvajt

Kolozsvár, szeptember 26.

Néhány nappal ezelőtt Tadady Adám bukaresti lakos feljelentést tett a brassói pályaudvari rendőrségen. A feljelentésben említi, hogy Kolozsvárról Bukarestbe utaztában a gyorsvonaton ellopták a pénztárcáját, amelyben 4 ezer lej 5 darab font és 5 darab félfontos bankjegy volt.

A brassói rendőrség ebben az ügyben megkereste a kolozsvári rendőrséget, amely pénztárcát letartóztatta Macsai István és Bálint Árpád nevű embereket, akik gyanúsak voltak de tagadták, hogy ők követték volna el ezt a vasuti rablást.

Szombaton éjszaka a kolozsvári rendőrség azután Clonta inspektor és Draghiciu rendőrigazgatók vezetésével razziazt tartott, amelynek során elfogtak egy Erdős József nevű embert, aki zsebmetézésért már többszörült és aki a kolozsvári alvilágnak ismert alakja. Erős előbb tagadta, hogy része lett volna ebben a vasuti lopásban, később azonban a rendőrigazgató kereszkérdéseire és a már előbb letartóztatott Bálinttal való szembesítése során vallott. Bevallotta, hogy szeptember 21-én éjszaka a kolozsvári pályaudvar mellett elbújtak és lesték a vonatot. Mikor a vonat befutott és nagy volt a tömeg, közrefurakodtak és kiemelték a panaszos zsebéből a pénztárcát. A félfontos bankjegyeket a Banca Nationalánál beváltották és a pénzen megosztottak, a fontos bankjegyeket pedig elrejtették a kolozsvári temetőben.

Draghiciu rendőrigazgató a vallomás után kiszállt a megjelölt helyre, ahol az elrejtett pénzt meg is találta. A kihallgatások még folynak.

OLVASSA és TERJESSZE!

Hogyan éljen a mai ifjuság?

A szexuális függetlenség haszna, kára és tanulságai.

Mit szabad a lányoknak?

Mit szabad a fiuknak?

Tartalomjegyzék: Szexuális szabadság vagy szexuális függetlenség. — Nemi érettség, nemi élet. — A nő felszabadulása, az ifjuság szabadsága. — Az ifjuság szexuális arcvonala előtt. — Lányok és fiúk a szabadszerlemben. — A serdültség kora, pubertás. — A pártásházasság. — A házasság akadályai. — Ugy és azt szabad-e a lányoknak, amit a fiuknak. — A fiúk nemi élete a házasságon innen. — Az ifjuság nemi sorsa. — A nemi betegségekről. — Hogyan éljen a mai ifjuság, hogy a tegnapi embernél boldogabb lehessen?

Írta: Wallenstein Árpád szakorvos.

Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában. Ára 60 lej

lesedik az orosz—japán viszony

A japánok letartóztatták a keletkínai vasutakhoz beosztott orosz igazgatókat

A letartóztatottak között van a keletkínai vasut vezérigazgatója is

London, szeptember 26.

A londoni sajtó ma reggel hatalmas címbetűkkel és a lapok első oldalán közli azt a feltűnésteltető hírt, hogy a mandzsuriai japán katonai rendőrség tegnap éjszaka letartóztatta a keletkínai vasutak orosz igazgatóságának több tagját.

A letartóztatottak között van a keletkínai vasutaknál beosztott orosz politikai megbízott, Kalina is.

Még az éjszaka folyamán diplomáciai intervenció történt orosz részről, de teljesen eredménytelen maradt.

A japán hatóságok hallani sem akarnak arról, hogy a letartóztatott orosz igazgatókat és különösen a politikai megbízottat szabadon engedjék.

Még nem erősített hírek szerint a letartóztatott oroszok között van Rudi keletkínai vasuti vezérigazgató is.

Arról, hogy a letartóztatásoknak mi a közvéllene oka, Londonba még nem futott be jelentés.

Vilmos császár Berlinbe készül?

Bécs, szeptember 26

Az Österreichischer Abendblatt — az osztrák kormányhoz közelálló félhivatalos — napilap értesülése szerint Vilmos német császár elhagyta Doorn és a német határtól nem messze arra vár, hogy visszatérhessen Németországba.

Az excsászár, a lap szerint, a német trón foglalására készül.

A hírt nagy fenntartással kell fogadni.

Inapolták a nagyváradi leketesz-pör tárgyalását

Nagyvárad, szeptember 26

A nagyváradi törvényszék előtt hétfőn délután három érdekes ügy volt napirenden. A rom közül egyet a bíróság elnapolt, kettőt pedig felmentő ítéletet hozott.

Az elnapolt ügy az egyik nagyobbarányu leketesz-per lett volna, azonban a vádlottak javarésze nem jelent meg. A bíróság előzetési parancsot adott ki ellenük, a tárgyalást pedig január 28-ra napolta el.

A másik ügynek választási háttér van. Mavrodin nagyváradi tanár a választások előtt azzal agítált Alsólugoson, hogy szavazzanak a kettős körre, mert az ugyanaz, mint a nemzetiparasztpárt egyszerű körjele, csak éppen többet jelent, mert hiszen kettős kör nem egy. A kettős kör a Lupu-párt jelölt. Az alsólugosiak felültek a választási híklnek s javarészüket leszavazott a Lupu-pártra, amikor rájöttek a felültetésre. Tervzetesen fel is dühödtek és alaposan helybenhagyták Mavrodin tanárt, aki súlyos stisértés címén pert indított ellenük.

A tárgyaláson egyáltalában nem lehetett megállapítani, hogy a beidéztet parasztok általalmazták-e a tanárt, vagy olyanok-e, akiket be sem idéztek. Így aztán a bíróság elmentő ítéletet hozott.

A harmadik nagy érdeklődéssel figyelt tárgyalás a Carmen-cipőgyár előtt tüntető miatt kommunista igaztással vádolt munkások perének a folytatása volt. Hétfőn került sor a védőügyvédek beszédeire. Valamennyien a vádlottak ártatlansága mellett érveltek. A bíróság felmentő ítéletet hozott, a vádlottak nagyszámu hallgatóközönség zajosan megéljenzett.

— Elhízott egyénknél a természetes Ferenc József — keserűvízkúra hatalmasan bomozdítja a bélmozgást, a testet könnyedé teszi s tiszta fejet és nyugodt alvást teremt

Meggyilkolták a leghíresebb párisi mulató igazgatóját

Páris, szeptember 26

Oscar Deufrenne-t, a Folie Bergéres és más mulatóhelyek — Páris előkelő köreiből — vezetőjét hétfőn reggel a la Chaux-ban holtan találták. A bevezetett vizsgálat megállapította, hogy

a vezérigazgató gyilkosság áldozata lett.

A gyilkos hosszú dulakodás után végzett ártatlanságával. A halált több kalapácsütés okozta. A rendőrség keresi a gyilkost.

Három gyermeket pusztított el a kuruzsló tudománya

A rühben is el lehet pusztulni

Bukarest, szeptember 26

Megrendítő hármias haláleset történt vasárnap a csendes és békés Turnu-Severin városkában. Stolojan Mihály két gyermeke, az egyik 7, a másik 8 éves, rühben megbetegedett. Hasonlóképpen rühös lett az egyik szomszédfiúcska is.

Stolojan először dr. Jonescu-Govora orvoshoz fordult, aki a rüh ellen a megszokott kenőcsöket írta elő. Alig távozott el azonban

az apa az orvostól, összeakadt egy Butiu nevű kereskedővel, aki valami arzenes preparátumot ajánlott fel neki a betegség megszüntetésének céljaira.

Stolojan elfogadta és mind a három gyermeknél fel is használta a keveréket, mire

a szerencsétlen gyermekek néhány óra múlva arzenmérgezés tünetei között, rettenetes kínok között, kiszenvedtek.

Egész Kubában rombol és fosztogat a tömeg

A washingtoni kormány elrendelte az amerikai csapatok partraszállítását

Havanna, szeptember 26.

A kubai zavargások méretei minden képzeletet felülmúlnak.

A befutott jelentések alapján a washingtoni kormány hétfőn reggel rendeletet adott ki, amely szerint a kubai vízekben állomásozó hadihajók legénységét azonnal partra kell szállítani.

Nemcsak Havannában, de Kuba valamennyi városában a zendülés igen komoly formákat öltött és Amerikában az a vélemény, hogy a jelenlegi kormány nem ura többé a helyzetnek.

A legújabbban beérkezett jelentések azt mondják, hogy kommunista agitátorok vezetése alatt szinte Kubában rombol és fosztogat a tömeg.

VAN DER LUBBE

Önként jelentkezett tanuként az egyik bolgár vádlott huga

állítólag felhagyott az éhségsztrájkjal

Lipce, szeptember 26

Van der Lubbe és bűntársainak perében ma reggel a tárgyalások megkezdése előtt az a hír terjedt el, hogy a tárgyalás során Lubbe végre nyilatkozik. Ugyancsak közlik, hogy a vádlott felhagyott az éhségsztrájkjal is. E hírekkel kapcsolatban azt az értesülést is terjesztik, hogy Pankhurst asszony, a híres angol feminista a londoni és lipcei tárgyalások összehívására arra a meggyőződésre jutott, hogy Lubbe egyedül gyújtotta fel a birodalmi gyűlés palotáját és abban neki a nemzetiszocialisták nem segítettek.

A tárgyalás elején az elnök közli, hogy Dimitroff vádlott huga megérkezett és kéri, hogy őt is hallgassák ki tanuként. A főügyész ellenzi a tanu kihallgatását, a bíróság azonban elrendeli. Dimitroff huga nevével lép a bíróság elé, mire az elnök figyelmezteti, hogy ne nevéssel, mert itt komoly dologról van szó.

A tanu elmondja, hogy Párisban él és ott az utóbbi hetekben abban fáradozott, hogy bátyjának francia védőket szerezzen. Bátyja azonban leintette és így abbahagyta a munkát. Vallja, hogy bátyja tagja a bolgár kommunista pártnak, sőt a párt központi végrehajtóbizottsága is. Olyan levelek vannak a birtokában, amelyek szerint bátyja kötelességének tartja, hogy a bolgár kommunista ügyeivel foglalkozzon.

megállapítja, hogy a tanu hét éven át élt Moszkvában és még ottani tartózkodásának idejéből ismeri a harmadrendű vádlottat, Popoffot. Kéri az elnököt, hogy figyelemtesse a tanut arra, hogy az ne válaszoljon Popoffnak állandóan sugalmazott formában feladott kérdéseire.

Az elnök figyelmezteti erre a tanut.

Taneff bolgár vádlott kihallgatására kerül a sor, aki elismeri, hogy 1919 óta tagja a kommunista pártnak. A bolgár bíróságok két alkalommal elítélték. Mindkét esetben 12-12 évi fegyházzal sújtották. Az első büntetéséből 8 hónapot ki is töltött, ezután azonban közkegyelmet kapott. A második büntetés elől megszökött.

Elnök: Résztvevő ön az 1925 évi bolgár zavargásokban?

Vádlott: 1925-ben nem is voltak zavargások Bulgáriában, mégis 20 ezer börtönbe szállították.

Az elnök figyelmezteti a vádlottat, hogy ne tegyen politikai kijelentéseket. Egyébként a bolgár rendőrség jegyzőkönyvéből megállapítja, hogy 1925-ben igenis voltak Bulgáriában kommunista zavargások és ezekben a vádlott tevékenyen részt vett.

Taneff ezután elmondja, hogy 1926-tól 1931-ig Moszkvában lakott és ott az agitátoriskolában kiképezték. 1931 októberében Csehországba utazott, de nem akarja megmondani,

Az Ekcéma

Azok, akik szenvedtek ebben a kínos betegségben és éveken át türelmetlen viselkedést álltak ki, a Cadum kenőcs használata után rövidesen visszanyerték álmukat és nyugalmaikat. Ez a kenőcs bebiztosította hatását azáltal, hogy ezer és ezer egyént gyógyított ki, akik régóta szenvedtek ekcémától, sömör-től, pörsestől, pattanástól, furunkulustól, kelevény-től, kiütéstől, csalánkiütéstől, vérkeletéstől, aranyértől, viszketegségtől, rüh-től, tályogtól, égésektől, csipeستől, kergesedéstől, ugyszintén sebesüléstől.

ni, hogy ott mit csinált. A cseh köztársaságból Németországba jött azzal a céllal, hogy itt a bolgár politikai foglyok közkegyelmezése ügyében tevékenykedjék.

Elnök: Ismeri Ön Lübbét?

Vádlott: Nem ismerem, Sohasem láttam.

Lübbe ránéz Taneffre és gunyosan mosolyog.

A bíróság Taneff kihallgatása után szünetet rendel el azzal, hogy délután Torgler kommunista képviselő kihallgatását kezdi meg.

TORGLER KIHALLGATÁSA

A délutáni tárgyaláson Torglert hallgatják ki. Torgler személyi adatait mondja be.

Negyvenéves, Berlinben született. Vasmunkás család gyermeke.

Személyi adatainak bemondása közben hirtelen kirobban belőle az elkeseredés.

— Sem közvetett, sem közvetlen kapcsolatom a Reichstag felgyújtóival nincsen és mégis hetedik hónapja ülök ártatlanul a fogházban.

Az elnök lecsendesíti, mire Torgler folytatja személyi adatainak felsorakoztatását. A háboruban katona volt. Sonne-nál megsebesült. Mikor a harctérről visszajött ismét a munkásság soraiban keresett tevékenységet. A katonatanácsnak elnöke lett, majd 1924-ben beválasztották a birodalmi gyűlésbe és azóta a kommunista párt képviselője volt.

— Életemnek csak ez adott értelmet és tartalmat — mondja. A szociális nyomorúság tett előbb szociálistává, majd kommunistává.

Szenzációsan hat, amikor bejelenti, hogy a Berlin-lichtenbergi kerületben 1924-ben ő volt a tüzoltási ügyek vezetője. Meggyőződése szerint Lübbe nem kommunista, hanem anarchista.

Ezzel a személyi részére vonatkozó kihallgatást az elnök befejezi és áttérnek a bűnper tárgyi adatainak felderítésére.

Van der Lubbe következik ismét, aki kijelenti, hogy a tüzeset előtt egy-néhány nappal kommunista társaságban beszélgetett arról, hogy a középületeket fel kellene gyújtani. Akkor mondták, hogy a tömegek felrázására radikálisabb eszközöktől sem szabad visszatérni. Ugyanebből az időből való az a kijelentése is, amikor azt mondták, hogy „most már valamit tenni kell”.

Az elnök itt félbeszakítja Lübbét és közli vele, hogy a tárgyalást, illetve további kihallgatását holnap reggel folytatják.

Az osztrák parlamentarizmus kegyelemdőlése

Bécs, szeptember 26

A pénzügyminisztérium illetékes osztályai rendeletet kaptak, hogy az osztrák nemzeti és szövetségi tanács képviselőinek elsejjei fizetését ne folyósítsák. A sajtó a hírt úgy kommentálja, hogy ez a rendelet tulajdonképpen az osztrák parlamentarizmus végét jelenti és Dollfuss Genfből való visszatérése után a hivatalos lapban is közzé kell tenni fogja az osztrák képviselők mandátumainak elkobzását.

Hír szerint Dollfuss egyidejűleg kinevezi az új képviselőket, akik nemcsak a rendi parlamentnek, hanem az államtanácsnak is tagjai lesznek.

A gyilkos nyiregyházai csendő a kolozsvári hadbíróság előtt

Kolozsvár, szeptember 26.

A kolozsvári hatodik hadtest bírósága hétfőn délelőtti ítéletet hozott Kalló József nyiregyházai csendőre. A bíróság elítélte, aki ellen az volt a vád, hogy agyonlőtte feleségét és tettének következményei elől Romániába szökött. A hadbíróság a gyilkos örmestert három hónapi elzárásra ítélte tiltott határátlépés büntetése miatt.

Követeljen kimondottan eredeti OLLA-t, mely évtizedek óta elismert és vezető minőségű!

Az írók sorsa Hitlerék birodalmában...

Beszélgetés Egon Erwin Kisch-sel

★

Páris, szeptember 26

Fürkésző szemek, kuszált, csapzott haj; egyik keze itt, másik ott, ime a „frenetikus riporter”. Egon Erwin Kisch, cseh állampolgár, a legjobb német újságíró, Londonban buvár, Nizzában szemfényvesztő, az újságírási professzora Charkovban és forralmár mindenütt... Kérdésekkel halmozom el:

— Hol volt egy évvel ezelőtt?
— India és Szovjetunió határán, Pamirban.
— És azután?
— Visszatértem Berlinbe és megjelent egy könyvem: „A megváltozott Ázsia.”
— És azután?
— Mivelhogy a japánok Sanghajt fenyegették, elmentem Sanghajba, végigutaztam Mandzuriát és megírtam egy könyvet: „A titokzatos Kína.”
— És azután?

— Azután, mivelhogy Hitlerék Berlint fenyegették, elmentem Berlinbe. Göring felgyújtotta a Reichstagot és ők hatalomra kerültek, engem pedig börtönbe vetettek több társammal együtt Spandauban.
— Sok író van a börtönökben?

— Nagyon sok. Karl von Ossietzky, a Weltbühne régi főszerkesztője, aki demokráta gondolkodású, őszinte, korrekt polgár. A börtön annyira megviselte gyöngye szerveztét, hogy a reggeli börtönsétákon sem volt ereje megjeleneni. Hermann Duncker, egy idősebb professzor, aki a történelmi materializmust tanította a berlini egyetemen, az első napokban tönkrement a spandau börtönben. Most is magam előtt látom kékes arcát, amint cellája ablakából nézett ki a börtön sívár udvarára.

— Ő volt a legidősebb a börtönben?

— Nem. Elmondok most Önnek egy rettenetes dolgot, ami mindnyájunkat lesújtott. Mikor minden intellektuális összegyűjtöttek a berlini fogház udvarán, az új horogkeresztes rendőrfőnök szemlét tartott fölöttünk. Egysezt csak oda fordult az agastyánhoz, Otto Lehmann-Ruesbildhez, az Emberi Jogok német Ligájának elnökéhez és durván rákiáltott: „Disznó! Nem tudod, hogyan kell viselkedni az én jelenlétben? Verjétek őt vasrá!” — A rendőrök megragadták az őszhajú embert, vasra verték és börtönbe dobták. Később Spandauban találkoztunk, alig ismertünk rá: teljesen össze volt törve és nagyon beteg volt. — Nemsokára harmincasával összezsufoltak mindnyájunkat egy autócáron és kihirdették, hogy most elszállítanak egy helyre, ahol agyonlőnek bennünket. Utközben az autónak baja lett, megmozdulni sem volt szabad. Összeszorulva egy teljes órán át vártuk az indulást és — a halálunkat. Rettenetes óra volt! Közöttünk volt Ludwig Renn is, a „Háború” c. regény írója. A náci kijelentették, hogy Ludwig Renn soha elve nem fogja elhagyni a börtönt, mert a stratégia tudományát tanulmányozta szocialista szempontból. De még másért is gyűlöltek őt Hitlerék. Ugyanis Renn nemesi származású, valódi neve: Arnold Vieth von Gen senau. Tiszt volt a háborúban és csak később csatlakozott a szocializmushoz. Egy forradalmár tiszt és arisztokrata: ez egy olyan rettenetes bűn, amit nem bocsát meg a mai rendszer. Velünk volt Scheringer is, aki a börtönben lett szocialistává. Megemlíthetem még Erich Mühsamot is, szatirikus költő és Kurt Kleber regényíró, aki elfogatása óta vagy tízszer kapott szivgörcsöket. Mély fájdalommal gondolok a mi nagy nemes barátunkra, Erich Baronra, a kiváló lírikusra, aki a fogságban öngyilkos lett.

— Sok német emigráns van Franciaországban?

— Mindentűt vannak.
— Mit csinálnak most ezek?
— Megpróbálnak lapoknál elhelyezkedni és folyóiratoknál; lefordítják könyveiket vagy más munka után néznek. A nyomoruk, legfőbbjének, kétségbeeszt. Prágában a cseh írók több ízben rendeztek előadásokat üldözött német kollégáik javára, meg kell csinálni ezt itt is. Mert a tél elviselhetetlen lesz számukra! Gondolni!

— Milyen a mostani német hivatalos irodalom? Kik helyettesítik az üldözött tehetségeket?
— Hans Heinz Evers, a hírhedt pornográfus és még néhány hasonló ismeretlen firkász. A hitleristák szerették volna a konzervatív Stefan George költőt megválasztani az Akadémia élére, de George ezt nem fogadta el. A mostani elnök Hans Johst, aki Hitlernek segített megírni a hírhedt „Mein Kampf” c. könyvet; ugyancsak ő írja most a horogkeresztes drámákat is. Nemrégiben Göbbels a következőket jelentette ki a III. Birodalom irodalmáról: „Ez az irodalom misztikus, heroikus és háborús lesz, vagy nem lesz!”

— És mi az ön véleménye?
— Göbbelsnek igaza van: nem lesz.

Debrecen nem kívánja vissza a Habsburg-uralmat

Tüntetés a legitimista gyűlésen

Budapest, szeptember 26

A magyar legitimisták vasárnap zászlóbontó gyűlést tartottak Debrecenben a Bika szállodában. A gyűlést egy nagyobb — mint egy száz főből álló — diákcsoport meg akarta zavarni.

A diákok a szónok beszéde közben páratlanul a himnuszot kezdték énekelni, majd bűzbombákat dobáltak szét a teremben.

A diákokat a csendőrség kivezette a teremből, de a diákok nem zavartatták magukat és az utcán tovább tüntettek.

Nagy csapatokban bejárták Debrecen utcáit és a Habsburgok ellen tüntettek. Így kiáltoztak:

— Soha többé Habsburgot!

A diák-incidens után a debreceni legitimista gyűlés „a legnagyobb rendben és nyugalomban” folyt le.

A gyűlésen a többiek között résztvevett Pallavicini György őrnagy és herceg Odescshalka Károly és felesége.

Riger, a gyűlés ünnepi szónoka kifejtette, hogy a legitimisták egyaránt irtóznak minden fehér, vörös, sőt barna diktatúrától is. Egyedül az alkotmányos királyság az egyetlen államvezetési forma, amely sem a szá-

badságtól, sem pedig a demokráciától nem fél.

Pallavicini őrnagy beszédében Papen bujapesti nyilatkozatára utalt, amelyben a német alkancellár azt ajánlotta Magyarországnak, hogy természetesen több ricinust és szójababot.

— A ricinus — mondotta az őrnagy — bájtala lehet a német hitlerizmusnak, de Magyarország nem akar német gyarmattá sülyedni.

Az őrnagy beszéde további folyamán élesen támadja Hitlert és államvezetési rendszerét.

Ottó is ellene fordult a Hitlerizmusnak. Ezzel a nyilatkozattal szinte egyidőben Ottó is nyilatkozott.

Ottót Ausztriában néhány község díszpolgárává választotta. Az exkirályfi köszönő levelet intézett a községekhez és ebben

élesen támadja azokat a törvényeket, amelyek intézkedései folytán Ausztriából száműzték a Habsburgokat és erősen támadja a nemzetiszocialistákat is.

Köszönő levelét azzal fejezi be Ottó, hogy hisz a viszonyok mielőbbi változásában és abban, hogy ezeket a sérelmes törvényeket hatályon kívül helyezik, amely esetben ő mihamarabb visszatérhet Ausztriába.

Laibach sötétségben

Emberemlékezet óta nem látott itéletidő Laibach környékén

Az orkán a gyermekeket az iskolában, a hívőket a templomban tartotta

Belgrád, szeptember 26.

Szlavóniában a napok óta tartó bőséges esőzések miatt olyan árvízveszedelem keletkezett, amire emberemlékezet óta nem volt még példa.

A kiáradt palatok házakat és hidakat sodornak magukkal s rengeteg kárt okoznak nemcsak az anyagiakban, hanem emberéletben is.

Megtörtént, hogy vasárnap az egyik szlavóniai községben

a hidat akkor sodorta el az áradat, a mikor 17 ember volt rajta.

A felnőttek megmenekültek, de a hidon tartózkodó gyermekek a vízbe fulladtak.

Laibachot az áradás teljesen elvágta a

külvilágtól. A város villanytelepét az áradás elérte és elöntötte, úgyhogy

vasárnap pokoli sötétség uralkodott a város fölött.

A vasutvonalak és utak is víz alá kerültek helyenként s emiatt a közlekedésben nagy zavarok keletkeztek.

Egyes községek lakossága az ároiz elől a hegyek közé menekült.

Megtörtént az is több községben, hogy a hegyekből lezuduló víztömegek olyan veszedelmes gyorsasággal és olyan hirtelen érkeztek meg, hogy

az iskolában tartózkodó gyermekek és a templomban levők ott szorultak.

Az árvízveszedelem óráról-órára nő, mert az eső még mindig kitartóan zuhog.

A szatmári rabbi-háboru új fordulata

Már a minisztérium is beleavatkozott az évek óta húzódó ügybe

Szatmár, szeptember 26

A szatmári ortodox zsidó hitközség rabbi-választási ügyével évek óta foglalkozunk már. A hitközség évekként elzöldült Teitelbaum Joel nagykarolyi rabbit választotta meg szatmári főrabbi, de a kisebbségben maradt ellenzék nem akarja az új papot a városba beengedni, mert az új rabbi nagyon bigott és ezért nem tartják alkalmasnak arra is, hogy Szatmár zsidóságát a hatóságok előtt és kifelé méltóan képviselje.

Hihetetlen harcok dultak már ebben az ügyben. A választás kérdése az összes egyházi és világi hatóságokat is megjárta. A harcok során váratlanul Teitelbaum Joel már oda is nyilatkozott, hogy nem fogadja el az állást és nem akar Szatmárra „bevonulni”.

Ebben az ügyben most érdekes fordulat történt.

Az ügy aktái e percben a minisztérium előtt fekszenek, amely felhívta a rabbit arra, hogy záros határidőn belül foglalja el szatmári állását.

De érdekes fordulat történt magában a

hitközségben is. A hitközség elöljárósága kizárta az elöljárósági tagok sorából Grósz Dávid szalmakalapgyarost, a hitközség alelnökét és ezenfelül 3000 lej pénzbírságra is ítélte. Az elöljáróság megállapítja határozatában hogy Grósz Dávidot azért kellett az elöljárósági tagok sorából kizárni, mert a hitközség érdekei ellen járt el. Grósz Dávid igen gazdag ember és pénzével már hosszabb ideje befolyást akar szerezni a szatmári hitközség ügyeinek vitelére. Eredetileg a hitközség elnöke szeretett volna lenni, de ez a terve nem sikerült, annyi azonban mégis, hogy a hitközség alelnökévé választották. Az elöljáróság haragja azért fordult most az alelnök ellen, mert a rabbi-kérdésben állandóan kétszínű politikát folytat. Megtette már azt is, hogy a templomban sértő és reprodukálhatatlan kijelentésekben támadta az új rabbit, néhány héttel később pedig elment a rabbi ujszülöttjének keresztelőjére és ott a rabbit ünnepelte.

Ezt a szereplési viselkedését és kétszínűségét unta most meg a szatmári zsidó hitközség, mikor Grósz Dávidot az elöljárósági tagok sorából törölte.

VILÁGPOLITIKA

Egy boldog ország

A boldog ország olyan, mint a tisztességes asszony: nem nagyon beszélnek róla. Az újságíró szempontjából az ilyen ország unalmas, de az olvasó vágyálmaivalahogy vonzódik ehhez az unalomhoz. A boldog unalmas állam a kicsiny Hollandia, amely több mint száz éve nem ismeri a nagy eseményeket. A legutóbbi politikai izgalmat 1830-ban élte át Németalföld, amikor függetlenítette magát Belgiumtól. Azóta a jó hollandusok csak a virágoskertjeikkel törődnek és öntözőcsatornáikkal, szőlőmalmakkal, tisztánaponta lemosható családi házaikkal, fécipőse parasztaikkal és festői jelmezes menyecskeikkel, akik kerékpáron száguldnak be a pompás országutakat és halászatukkal és halászati iparukkal s ha itt-ott súlyosabb problémájuk akad, azontörök a fejüket, hogyan lehetne az egyre sűrűbb népességu ország számára terület hódítani hadüzenet és háború nélkül, tisztára ásóval, kapával, csákánnyal és cölöpverő fejszével. Tízennyolc óta ezek a dolgos emberek irtózatoss erőfeszítéssel tesznek ilyen annexionért, a Zuider-tavat szűkítik ki, hogy néhány ezer négyzetkilométer zöldség- és tulipánkerttel gyarapítsák az országot. A világválság persze Hollandiát sem kerülte el, de ahogy ez az ország segíteni akar magán, ebben nincs semmi meglepő, semmi izgalmas, semmi szenzációs. Ellenkezőleg, a direktíva: tartózkodni kell minden kockázatos vállalkozástól. Tartózkodni politikai kísérletektől a Hitler és valutakísérletektől a Roosevelt. Mindössze egy kis takarékoság az államháztartásban, a belső piac fokozottabb ellátása, közmunkák kieszelése és véghezvitele és ami a világot is érdekli, a behozatali enyhe korlátozása. A holland nép vezetői remélik, hogy ezekkel az intézkedésekkel sikerül elintéznők a világválságnak rájuk eső részét. Ki nem irigyli őket?

Sunyi hadműveletek Sunji körül

Nincs szebb egy ugynevezett fegyverszüneti szerződésnél. A hadviselő megállapodnak egy ugynevezett semleges zónában, ez a háborúviselés nemzetközi szabályai szerint mindkét fél számára tilos. Ilyen semleges sávot buzlat néhány hónappal ezelőtt Pekingtől északra harminc-negyven kilométerrel. Akkor a japánok északkelet felé utjukban maradják bevonultak Pekingbe, de a legnagyobb hatalmak csendes intervenciójára megszállás elmaradt. Ugy a japán, mint a kínai haderőknek ki kellett vonulniuk a kiűzött zónából és ez meg is történt. De mit csinál egy harcos militarizmus, amely mindenképpen hódítani akar? Komitásokkal dolgozik. Pekingtől harminc kilométerre fekszik Sunji városa, ezt váratlanul jól felfegyverzett s jól organizált „bandák” szállták meg. Ezeket a bandákat el kellene kergetni, de sem kínai katonáknak nem szabad Sunji bevonulniuk, sem a japánoknak. A japánok azonban kívül nem is akarnak beavatkozni hiszen Sunjiban a saját jól megorganyozott bandák operálnak. A tokiói politika újabb nyomása ez Pekingre, hogy Észak-Kína is csatlakozzék a „független” Mandzsuriahoz. Nem valószínű, hogy Japán a végén rendcsinálás ürügyén megcsek elküldi reguláris csapatait is Sunjiba, de akkorára már a pekingi béke papírrongy lesz. A ferdeszeműek politikája ott Sunjiban hamisítatlan ázsiai politika. Sunji ügy, magyarul: sunyi ügy.

— Epe- és májbetegségekkel, epe- és sárgaság eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűvíz a hasi szervek működését lényegesen tevékenységre serkenti. Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy az otthoni ivókúra különösen hatásos, ha a Ferenc József vizet keverve forróvízzel keverve, reggel éhgyomorra isszuk.

A román beviteli engedélyek érvényessége

Bukarest, szeptember 26.

Az ipari és kereskedelemügyi minisztérium új rendelete szerint az eddig háromhavos érvénnyel bíró beviteli engedélyek ezután hat hónapig érvényesek. Az eddig megokoltan fel nem használt beviteli engedélyek érvényét ugyanekkor két hónappal meghosszabbították. A kereskedelmi kormány a jövőben minden kereskedelmi és iparkamarához egy-egy minisztériumtisztviselőt küld ki, akik a beviteli engedélyek engedélyezése körüli kétséges esetekben felvilágosítást adnak a feleknek.

Nyugdíjasgyűlés a régi Tanácsházban

A brassói nyugdíjasok utolsó lehelletükig tiltakoznak a kincstári bónok ellen

Brassó, szeptember 26.

Madgearu pénzügyminiszter merev kérére is megrendült volna, ha mindazt, amit mi láttunk és hallottunk vasárnap, sőt végigélvezte volna. Nemfizető nyugdíjminiszternek való magas szinelő: nyugdíjas kongresszus.

Egykoron, ha a tisztviselő kiöregedett munkából, bármilyen nagynevű is lett egyen, — nyugdíjaztatásával eltűnt az emények porondjáról. Ma a nyugdíjasok kezd igazában harcolni kenyéréért, tisztenciáért és jogaiért, amikor már teljesen megöregedett, fogai kihullottak, agószt, vagy kopasszá lett és háta megörnyedt.

A brassói polgári nyugdíjasok rendkívüli kongresszusa a fordított világnak a tipikus jajkiáltása volt.

KÉTSZAZ ÉS EGYNÉHANY FÁRADT MUNKÁSELET

Vasárnap délelőtt a régi Tanácsház egytermében tiltakozó nagygyűlésre jöttek össze Brassó város és vármegye tisztviselői, nélkülözésben, munkában elregedett köznyugdíjasai. A gyűlés csak negyedik előtti valamivel kezdődött, de a kőregur és feketeszalagos dáma, már tiltakozó elfoglalta a nagyterem csikorgó padjait. A teremben a diszkrét köhögés, a nyomorúság, a tétozás, a tehetetlenség gyűlésezett. A székeken csöndesen, magukkal beszélgetve ültek az öregek, a kőregur és feketeszalagos dáma, már tiltakozó elfoglalta a nagyterem csikorgó padjait. A teremben a diszkrét köhögés, a nyomorúság, a tétozás, a tehetetlenség gyűlésezett. A székeken csöndesen, magukkal beszélgetve ültek az öregek, a kőregur és feketeszalagos dáma, már tiltakozó elfoglalta a nagyterem csikorgó padjait.

A GYŰLÉS

A nőke Socolescu a két alelnök Reinisch és Radulescu nyugdíjasok. Elsőnek Socolescu elnök beszél. Elmondja, miért volt olyan életbevágó fontossága a gyűlés összehívása.

A pénzügyminiszter azon határozata ellen kell tiltakozni, amely szerint a nyugdíjasok 1931 évi követeléseit kincstári bónokkal akarják kifizetni.

Kijelenti, hogy a pénzügyminiszter ezzel a határozatával csapdába akarja csalni a nyugdíjasokat. A kincstári bón között az összes családok. A nyugdíjasok ne hagyják magukat. Tömörüljenek össze és közösen harcoljanak a közös ellenség, életük megromlása, a pénzügyminiszter ellen. Várami gyermekei bizalom van a szavaiban: ilyeneket mond:

— Ha mi összeállunk és nem hagyjuk magunkat, akkor a miniszter megijed és minden ajtó kinyílik előttünk. A kincstári bónok el fognak értéktelenedni, semmi fedezetük nincsen.

Teljes erővel tiltakozni kell az új me-renylet ellen.

A miniszter végre belátta, hogy a nyugdíjasok hatalmas erőt képviselnek és hajlandóan mutatkozik tanácskozást folytatni a nyugdíjasok megbízottjaival. A nyugdíjasok és a miniszter között október 17-én lesz a találkozás. Ezen a találkozón a nyugdíjasok megbízottjai minden romániai város nyugdíjgyűléseinek tiltakozó leiratát akarják átnyújtani Madgearunak.

Ebben az emlékiratban a nyugdíjasok azt követelik, hogy a hátralékokat ne bónokkal, hanem készpénzben fizessék ki nekik, az új nyugdíjtörvényben állapították meg a nyugdíjak legkisebb és a legnagyobb határát is és pedig olyan képpen, hogy a nyugdíjminimum 3000, a maximum pedig 12000 lej legyen.

Azonkívül a nyugdíjasok ebben az emlékiratban kérni fogják azt is, hogy ne csak a nyugdíjasok halálakor bocsássanak ki temetési segélyt, hanem adjanak hozzájárulást az elhalt családtagok temetési költségeihez is. Még egyszer kihangsúlyozza, hogy a kincstári bón csapda és kéri a

nyugdíjasokat, hogy válaszoljanak arra a kérdésre: *elfogadják-e a kincstári bont, vagy nem? Az egész terem mint egy sármány verki felzúg: tiltakozunk.*

KÖSZÖNJÜK SZÉPEN...

Az elnök beszédét Reinisch alelnök fordítja le magyarra. Szaggatottan beszél Reinisch, minden szó után pontot tesz. Öreg már. Megrázzák a csengőt. Köhög. Az is öreg. Amikor Reinisch befejezi azzal, hogy körülbelül ennyit mondott az elnök ur, a magyar nyugdíjasok egyszerre mondják: köszönjük szépen, hogy letetszett fordítani. Egy kicsi csend után feláll egy szöke ur: Herr Reinisch, kérem szépen szépen is. Persze, nem most, majd lesz szíves kint elmondani privátim. Azért csak ne zavartassa magát.

— Jó, jó, — felel Reinisch — természetesen, minden nemzetiségnek joga van a saját nyelvén értekezni. Majd elmondom.

MIT CSINÁLJAK A BONNAL?

A kincstári bónok elértéktelenedéséről beszél valaki. Mondjuk, elfogadom a bont. Mondják, hogy a bont elfogadják az 1931 évi adó fejében. Jó, jó, de nekem nincs adóhátralékom 1931-ből. Sőt 1932-ből se. Tölem levonják a nyugdíjam kifizetése alkalmával már az adót. Tehát adót nem tudok fizetni a bónnal. A fűszeres nem veszi el, a cipésznek nem kell, a kofa visszadobja. Mit csinálhatok mást, zsebre teszem. Egy év múlva találkozik egy szegény zsidóval. Ő megveszi. De nem a bón 80 százalékát adja, de ötvenet se, husz százalékot fizet a papirosért.

Viharok

Majd az állam érdemeit kezdik méltatni a nyugdíjkérdés megoldása körül.

Kijelentik, hogy az állam a legrosszabb fizető és a legszigorubb hitelező. Egy bizonyítványt, egy orvosi látleletet egy utlelet, egy halotti bizonyítványt, egy lélegzetet nem ad, ha nincs kifizetve az adó és hónapokig, évekig tologatja a nyugdíjak kifizetését. A nyugdíjasoknak harcolni kell az utolsó lehelletig, az ő jogaik csak harminc év múltán érvényesülnek el, addig pedig valahogy csak élhetnek valamit.

Azután megállapítják, hogy a kolozsvári nyugdíjasok ügyetlenek. Nincsenek megszervezve. 7000 tagja van a kolozsvári nyugdíjasegyletnek és 1300 lej vagyona van, addig, amíg a brassói nyugdíjasok 4000 tagu szervezetének 40.000 lej vagyona van letétben a postánál.

RADULESCU ALELNÖK

beszéde egyenesen frappáns. Elmondja, hogy a nyugdíjas a legbecsületesebb, legmunkásabb polgára az államnak.

— Mi nem úgy dolgoztunk, mint a mai tisztviselő. Mi tiz helyett dolgoztunk annak idején. És három-négy napig dolgoztunk néha egyfolytában, amíg le nem estünk a lábunkról. Az állam, a kormány hálája az, hogy addig, amíg mindenféle protekciósok különböző pénzeket utalnak ki, addig a 106 ezer nyugdíjasnak az állami felügyelet alatt álló nyugdíjpénz-

Sürgős vizsgálatot kérünk a Derestyei-úti fegyverhasználat ügyében

Meghalt Bálint András, aki után feleség és két árva maradt

Brassó, szeptember 26

Egy különös háttérű dráma áldozata szenvedett ki hétfőn délelőtt a Marzescu kórházban. Az áldozat neve Bálint András 38 éves munkás, aki családjaival együtt Brassóban tengette életét.

A tragédia a Derestyei-úton történt. Itt találkozott össze Bálint András Coltea György detektívvél, aki — a hivatalos jelentés szerint — le akarta igazoltatni. Különböző izgalom után — mondja a hivatalos jelentés — Bálint András kést rántott a detektívre, aki erre elővette revolverét és lelőtte a késsel hadakozó embert.

Beszállították a Marzescu kórházba, ahol a leg gondosabb orvosi ápolás ellenére is hétfőn délelőtt kiszenvedett.

A különös külbeli tragédia azonban ezzel még távolról sem zárult le. A vizsgálat aktái az ügyészségre kerülnek, amelynek hivatala lesz megállapítani, hogy

Coltea György valóban önvédelemből lölte-e agyon a munkásembert.

Tény az, hogy a tragédiával kapcsolatban furcsa dolgokat suttognak. Mi ezeknek a mende-mondáknak nem akarunk hitelt adni addig, amíg a hivatalos vizsgálat világosságot nem derített az ügyre.

Visszont az is tény és való, hogy a munkásember halálával egy asszony maradt kenyeret kereső férj és két kis gyermeklány maradt

apa nélkül. Az egyik kislány első, a másik pedig második elemibe járt. Most agyonlőtték az apjukat, maguk sem tudják miért.

A külbeli tragédiát különösebbé teszi az a tény, hogy az agyonlőtt ember ellen semmiféle feljelentés, vagy eljárás nem volt folyamatban.

Értesítéseink szerint az ügyben több tanút is ki fognak hallgatni és az ügyészség a tanuvalomások alapján fog dönteni arról, hogy Coltea György detektív valóban önvédelemből lötte-e agyon Bálint András, vagy pedig valami egészen más ügyről van itt szó.

A kedélyek megnyugtatóására és a felkavart nyugalom érdekében sürgős vizsgálatot kérünk. Senki se hihesse, hogy az emberélet olyan olcsó lett, hogy bármelyik detektív — mondjuk könnyelmű fegyverhasználatát is elveheti.

Futballmérkőzések Zernestén

ZERNEST

Bársa I.—Soimi (Brassó) 4:2 (2:0).

CSZ komb.—Soimi komb. 4:2 (2:2). Allan-dó Zernest-főlény, szép mérkőzés. Bíró: Seccellanu.

tár 1 milliárd 471 millió 311 ezer 771 lej-jel tartozik.

Aztán Moldovan bukaresti kiküldött számolt be utjáról.

Azután hátul valaki feláll és kijelenti, hogy Romániában mindenből sok van, aranyból, szénből, vashól, de a legtöbb tolvajból van ebben az országban. Megtapsolják.

Erre feláll egy ur és kéri a nyugdíjasokat hogy ne engedjenek be politikát a nyugdíjas mozgalomba, ne bántás a minisztert és a politikusokat. Hogy mondhatnak ilyent: hogy lopnak Romániában?

Erre feláll Socolescu elnök és kijelenti, hogy hát nem éppen úgy gondolták azt, hogy itt lopnak, hanem csak egy

kicsit furcsának tartják, hogy Romániában úgy elikkad minden pénz.

Annyi adót fizetnek és olyan kevés marad meg a befizetett összegekből.

Azután kijelenti, hogy

a különböző kormányok óriási összegeket utaltak ki egyeseknek nemzeti hálaadományok, segélyek formájában.

Minden szónok így végzi a beszédét: éljenek sokáig! Ráér ez a jókívánság erre a sok, beteg szegényre. A végén Moldoveanu a nyugdíjasok bukaresti kiküldöttje felhívja a nyugdíjasokat, hogy alkossanak közös frontot és ne legyenek olyan gyávák mint eddig. Szemléltető példának felhozta, hogy amikor a Brassóban időző Madgearu miniszterhez egy ötven tagu nyugdíjas küldöttség indult, a miniszterig nem ért el csak kettő. A többi megijedt és eltűnt.

Még kirohannak egy párszor Madgearu ellen, még felhívja az elnök a nyugdíjasok figyelmét arra, hogy össze kell tartani, még megszövegezik a miniszterhez továbbítandó emlékirat szövegét, így valahogy: A Brassó város és vármegye köznyugdíjasai, utolsó erejük megfeszítésével tiltakoznak a kormány nyugdíjasok elleni politikája, a kincstári bónok bevezetése ellen.

Azután szétmennek.

Kiki hazaviszi a nyomorúságát, bánatát, betegségét.

Mennek lefelé a lépcsőn. Lefelé.

Csupa bot, csupa meghajlottság, csupa feketeség a szürkülő, homló őszben.

Salamon Ernő

Az apácai jegyző újabb bűnügyei a bíróság előtt

Brassó, szeptember 26

A brassói törvényszék I. szekciójában foglalkozott Szakács József volt apácai jegyző bűnpörével. Szakács ellen az volt a vád, hogy 1927 évben több apácai földműves embertől különböző címenek mintegy 20—50.000 lej csalt ki, és ezeket a pénzeket elikkasztotta. A vádlott — aki jelenleg egy más, szintén sikkasztási ügyben kapott már félévi büntetését tölti a brassói börtönben — tagadta a terhére irt vádat és kijelentette, hogy ő egy konkurrens jegyző által kezdeményezett hajszra szerencsétlen áldozata. Minden pénzt amit kapott, visszafizetett. Teljesen ártatlan. Egy évet kitöltött már másfélévi büntetéséből és most szerzte meg csak azon iratokat, amelyek alapján be tudja bizonyítani, az ártatlanságát. Az ügyészség két büncselekménnyel vádolta a jegyzőt, így többek között közpénzek elikkasztásával hivatalos hatalommal való visszaéléssel is. A bíróság a tárgyalást október 25-ára napolta el, amikor is új tanukat fog kihallgatni a bonyolult ügyben.

— Hogyan éljen a szivbajos ember? Ilyen cím alatt dr. Bodon Károly egyetemi magántanár tollából hézagpótló munka jelent meg Budapest. A kitűnő könyv a nagyközönség számára íródott és elmondja mindazt, amit minden szivbajos, érelmeszesedésben szenvedő embernek tudnia kell. Nem az orvosi kezelés kiküszöbölését szolgálja ez a könyv, hanem gyakorlati útmutatással szolgál a laikus betegnek arra, hogy milyen életmódot folytasson, hogy segítse elő a gyógyulását és — mikor menjen orvoshoz. — A rendkívül praktikus mű ára 88 lejért kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában. (Videkre 10 lej portó.)

Tekézősport

Páll András Derestye-úti vendéglős kérte a Districtől modernül felépített téli tételepályájának leigazolását. A District szövetségi pályának minősítette és kérte a Federációt a leigazolásra. Ezt a modernül felépített pályát a District a szövetségi csapatok figyelmébe ajánlja.

Ma utoljára Martha Eggert - Petrovich Verebes operettszínház Hawai rózsája Ábrahám Pál zenéje.	Jön! Puccini világhírű operájának filmdráma-változata: Pillangó-kisasszony (MADAMME BUTTERFLY)
---	--

Brassó előkelő vendégei

Brassó, szeptember 26.

Előkelő vendégei voltak vasárnap Brassónak. Igéretéhez híven, vasárnap felkelenc órákor megérkezett Volpi gróf volt olasz pénzügyminiszter, lánya kíséretében. A gróft a brassói állomáson Voicu Cornél dr. polgármester, Culeanu György vármegyei prefektus, Ericson, a svéd villamosársaság vezérigazgatója, az új villamosüzem vezető személyzete, Voinea ezredes rendőrprefektus, Crăciun rendőrigazgató, továbbá a város és vármegye háza magasrangú tisztviselői fogadták.

Volpi gróf, aki elnöke annak a villamosársaságnak, amely Brassóban, valamint a környékbeli megyékben a villamosítást végezte, a helyi hatóságok fejének kalauzálása mellett megtekintette Brassót, majd az ujonnan épült villamoscentrálét látogatta meg.

A városban tett körséta után a brassói villamosmű vezetősége ünnepélyes bankettet adott a Korona éttermében a külföldi vendégek tiszteletére. A bankett után az egész társaság kirándulást tett Törösvárra, ahol megtekintették a törösvári királyi kastélyt, majd Volpi gróf, lányával együtt Szinajába utazott, hogy résztvegyen a Pelles-kastély ünnepségein.

Vasárnap egyébként Brassóba érkezett Popovici Mihály igazságügyminiszter feleségével együtt. A miniszter a Korona-étteremben találkozott Volpi gróffal, akit mint régi ismerősét üdvözölt. Popovici Mihály nem vett részt a banketten, hanem rövid brassói tartózkodás után feleségével együtt Szinajába utazott.

Vasárnap este elhagyta a várost és szintén Szinajába utazott Voicu Cornél dr. polgármester, Radu Pascu főügyész, valamint több brassói politikus akik mind résztvettek a királyi ünnepségeken.

Kétségtelenül öngyilkosság történt az Oltenia-utcában

Az ügyészség megadta a temetési engedélyt

Brassó, szeptember 26.

Néhány nappal ezelőtt beszámoltunk arról a titokzatos öngyilkossági esetről, amelynek áldozata Schiaua Mária, Oltenia-utca 16 szám alatt lakó uriaszony. Mint megírtuk, az uriaszony fényes nappal felakasztotta magát háza padlására.

A rendőrségi nyomozás során semmiféle olyan irást nem találtak, amelyből meg lehetett volna állapítani az öngyilkosság okát. A család tagjai azt állították, hogy az aránylag fiatal asszony idegben szenvedett és ez a gyógyíthatatlan betegség kergette a halálba.

Az orvosi vizsgálat alkalmával az asszony nyakán gyanús horzsolásokat és furcsa ujjnyomokat találtak, amelyek felkeltették a hatóságok gyanúját. Ezért az ügyészség nem adta meg az engedélyt az asszony eltemetésére, hanem kiegészítő vizsgálatot rendelt el az ügyben.

Tekintve, hogy az asszony meglehetősen jómodu volt, különböző gyannokok forogtak fenn, amelyek azonban háromnapos szorgalmas vizsgálat után megdőlték. Kihallgatták az asszony összes hozzátartozóit, az öngyilkos férjét, valamint a gyermekeket, akiknek vallomásaiból egyöntetűen az derült ki, hogy

Schiaua Mária önként vetett véget életének.

A rendőrségi megállapítás és a nyomozás eredménye alapján a brassói ügyészség vasárnap megadta az engedélyt az öngyilkos uriaszony eltemetésére.

Megnyit a Brassói Székely Társaság egyleti helyisége

A Brassói Székely Társaság, ez a több mint harminc esztendeje jelentős kulturális és emberbaráti szolgáltatásokat végző brassói magyar egyesület, mint arról már hírt adtunk, a Hosszu-utca 14 szám alatt pompás együleti helyiséget bérelt, hogy ott adjon felekezeti különbségre való tekintet nélkül mindazoknak, akik a Társaság nemes és nagyjelentőségű munkáját támogatni és szolgálni akarják. Az új egyleti helyiség szombat este nyitotta meg ajtait, hogy a Társaság áldásos munkájának új korszakát megkezdhesse. Egyelőre ünnepélyes megnyitás nem volt, mert a Társaság elnöksége ezt egy közelebbi időpontra tervezi, de máris igen szép számmal keresték és keresik fel az

új egyleti helyiséget a város magyarságának minden rétegéhez tartozó érdeklődők. A Társaság helyiségeiben több mint hatvan újság és folyóirat áll a tagok és vendégek rendelkezésére. A polgári szórakozásoknak számos lehetősége biztosítja a tagok kellemes időtöltését, emellett pedig az egylet kitűnő gazdája, a jóhírű Rácz József gondoskodik pompás ételekről és italokról. A helyiségek berendezése egyszerű, de izléses és modern, úgyhogy ott mindenki jól érezheti magát.

A temető helyett boncházba vitték a halottat

Brassó, szeptember 26.

A brassói hatóságok titokzatos ügyben indítottak nyomozást. A vizsgálatot pedig olyan események előzték meg, amelyek a Szentpéteri-ut környékén levő külvárosi telep lakóssájjal hozhatták kapcsolatba.

Hosszas szenvedés után pénteken délután Gheorghe Lazăr utcai lakásán meghalt Szalai Ignác 60 éves vasúti nyugdíjas. Az öreg nyugdíjas már régóta betegkedett. A májával voltak komoly problémái és hosszú időn keresztül a Flechtenmacher szanatóriumban is feküdt, de itt sem tudták gyógyítani és miután betegsége gyógyíthatatlanná vált, hazavitték lakására, ahol pénteken meghalt.

Vasárnap délután 4 órakor akarták eltemetni az öreg vasutast. Gyászba borították a házat, megjötte a halottaskocsi, összegyűltek a rokonok és az ismerősök, a menet már éppen indulni akart, amikor váratlan dolog történt. A temetés színhelyén megjelent két jólöltözött ur egy rendőri kíséretben és

a temetést leállították.

Hamarosan kiderült, hogy az egyik ur Radu Pascu főügyész, a másik pedig Lecca rendőrkormányzó, aki a rendőrséget képviselte a különös hatósági eljárásnál.

A hatósági közbelépés általános megdöbbenést keltett. A nyugtalanságot fokozta az a körülmény, hogy a főügyész parancsára a nyugdíjas temetést a temető helyett a hullaházba vitték felboncolás végett.

A nem mindennapi hatósági beavatkozásnak, amely városunkra feltűnést keltett, rendkívül érdekes és családi jellegű háttere van. A hatóságok ugyanis fel-

jelentés folytán arról értesültek, hogy az öreg vasutas nem természetes halállal halt meg, hanem megmérgezték.

A feljelentést a vasutas két leánya és fia tették meg. Ebből a feljelentésből kiderült, hogy a vasutas évekkel ezelőtt elvált első feleségétől, akitől két gyermeke volt. Az asszony gyermekeivel együtt Nagyváradra költözött és ott lakik még ma is.

A vasutas házaspárnak a Dorobantilor utcában háza volt, amelyen annakidején megosztottak. Az asszony megkapta a ház felét, a másik fele pedig a férjnek maradt. Időközben a vasutas a maga házrészét pénzért teljesen átadta első feleségének, míg jómaga a Dorobantilor utcában épített házat. Időközben másodszor is megnősült és halálos ágyán a nyugdíjas egész vagyonát második feleségére hagyta.

Nyilván ez az örökösödési ügy robbantotta ki azt a súlyos vádat, amellyel a nyugdíjas két gyermeke a halott mostani hozzátartozóit illette. Szalai első házasságából származó gyermekei ugyanis Nagyváradon tudták meg édesapjuk halálát. Azonnal Brassóba utaztak, ahol egy napos tartózkodás után bűnvádi feljelentést adtak be az ügyészséghez, annak a gyanúnak adva kifejezést, hogy apjuk nem természetes halállal halt meg, hanem megmérgezték.

A feljelentés alapján az ügyészség azonnal megtette a szükséges lépéseket a temetés megakadályozására és a nyugdíjas temetésének felboncolására.

Hétfőn délelőtt kihallgatták Szalai második feleségét, aki előadta, hogy a

nyugdíjas végrendelete szerint a vagyonra száll, halála után pedig azt két közeli rokona örökli. Az öreg nyugdíjas tehát vagyonából sem első feleségére, sem pedig első házasságából származó gyermekeire nem hagyott semmit.

Szalai özvegye a rendőrségi kihallgatáson megtörtént magyarázta, hogy mindig szerette férjét és nem mérgezte meg senki. Régi betegség gyötöri, kórházban fekszik és májaja vitte sirba.

Az özvegyen kívül a nyomozást vezető Lecca rendőrkormányzó a hétfői nap folyamán még több tanút is kihallgatott.

A nyomozás eredményéről részletes jelentést tett az ügyészségnek, amely elrendelte a nyugdíjas vasutas halottjának felboncolását.

Az ügyészségi rendelkezésnek megfelelően, hétfőn délután 5 órakor Birkle dr. hivatalos törvényszéki orvosszakértő a hatóságok jelenlétében felboncolta a halottat.

A boncolást Birkle dr. törvényszéki orvosszakértő végezte Jonescu ügyész jelenlétében. A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy az elhunyt vasúti nyugdíjas szívbajban, májban és vesében szenvedett és ezek a bajok okozták halálát. Egyetlen szervben sem találtak mérgező nyomot.

A bizottság ennek ellenére a beteg testrészeket hermetikusan elzárva összekapolták és az éjszaka folyamán Bukarestbe küldték elemzés végett.

Tekintve, hogy a hivatalos orvosi vizsgálat megtörtént, az ügyészség engedélyt alapján hétfőn éjszaka eltemették Szalai Ignácot. A brassói ügyészség tehát egyelőre nem zárta le a titokzatos ügyet, mindaddig amíg a bukaresti vegyelemzés eredménye meg nem érkezik.

A HAWAI SZIGETEK TŰZHÁNYÓI ELTEMETTEK EGY — TEÓRIÁT..

MINIATŰR TŰZHÁNYÓHEGY A LABORATORIUMBAN

Day dr. geológusnak sikerült megoldania a vulkánkitörések századok óta vitás problémáját — Mi az igazi oka az erupcióknak?

Az a gondolat, hogy a tűzhányók rejtélyét a laboratóriumban végzett kísérlettel oldják meg, bizonyára merő fantasztikumnak tetszik a laikusok előtt. Azonban A. T. Day dr., a neves természettudós a Franklin Intézet megőrzéséből végzett bűvés kísérletezések során most fényes sikerrel gyakorlatilag is megoldotta ezt a problémát.

Day dr. azt a feladatot állította maga elé, hogy a tűzhányókitörések valódi okát megállapítsa.

A geológus tanulmányainak és kísérletezéseinek komoly, tudományos jelentősége van, mert hiszen

eddig egyetlenegy esetben sem tudott a tudomány kielégítő választ adni arra a kérdésre, hogy tulajdonképpen mi okozza és hogyan jön létre a vulkanikus kitörés.

Ma már elmondható hogy Day dr. megoldotta s elfogadhatóan megmagyarázza a vulkánok titkát.

Az új kísérletezési módszer ott kezdődött, hogy a tudós laboratóriumban beható analízisnek vette alá a láva anyagát és sok olyan ismeretlen tulajdonságára jött rá a lávaanyagnak, amelyek a vulkanikus kitörés keletkezésének régi teóriáit merőben eltérnek.

Évszázadokon keresztül a kutatók azt a nézetet vallották, hogy a tűzhányók kráterje tulajdonképpen a földgolyó szellőztető nyílása. A föld belsejében végbemennő forrás és a nagy hőség által kelet-

kező izzó gázok kiutat keresnek s a kráternyíláson szabadba jutva, idézik elő a földlakók előtt oly grandiózus természeti színjátékot.

Ennek a teóriának ma is rengeleg híve van, azonban ez a valószínűség még sem állja meg a helyét.

Ennek a teóriának a temetője Hawaii szigeten van. Itt figyelték meg az egymástól csekély távolságra álló Mauna Loa és Kilavea vulkánok működését.

A két tűzhányó egymástól teljesen függetlenül működött. Évtizedek óta nem volt példa rá, hogy az egyik kitörésére a másik bármivel is reagált volna.

Holott ha igaz a régi elmélet, a szigetek alatt feltörőkvő lávátömegek nemcsak egy hanem mindkét nyíláson igyekeztek volna a szabadba jutni.

Lassan hódított tért az a felfogás, hogy azt a magas hőmérsékletet, amely a lávátömeget megolvasztja, azok a gázok okozzák, amelyek magmában, a föld belsejében találhatók. Ezek a gázok egyes egymással nem összefüggő utakon törnek a föld felszínére. A láva maga szilikátokból, üvegszerű anyagból áll. Lehűléskor a lávátömeg a föld belsejében is szilárd kristályállapotban található. Day dr., aki egy miniatűr tűzhányó hegyet épített fel a laboratóriumban, megállapította, hogy az olvadt állapotban levő szilikátok bizonyos körülmények között óriási mennyiségű vizet vesznek fel magukba. Ha aztán a folyékony láva alacsonyabb hőfokon megszilárdul akkor a magmában levő gázok

feszültsége nagy gyorsasággal emelkedik a magasba.

Mialatt a földburok alatt óriási lávátömegek kikristályosodnak, a vizgázok óriási nyomást fejtenek ki, amelyek felszínre törekednek. Ha a lávátömeg csak vizet nyel el, az erupciót csak heves vizgázkitörés kíséri.

A vulkán ilyenkor csak gőzfellegetésekkel, kádokkal, klór vagy más anyagokat is tartalmaz a láva, akkor ezek olyan magas hőmérsékletet idéznek elő, amelyek a lávát megolvasztják és ilyenkor a tűzokádók krátere elvadl lávátömegeket is lövel ki mérges gázok kíséretében.

Ezzel a vulkánok titka megoldást nyer és Day dr. többször megismételt kísérletei azt bizonyítják, hogy ez a magyarázat száz százalékgig megállja a helyét.

★ HÁZASSÁG. Molzer Erna és Baló Lajos Brassóban f. hó 23-án házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett.

★ FOGORVOSI HIR. Dr. med. Tischler László fogorvos nyári szabadságáról visszajérkezve, rendeléseit újra megkezdte. Rendel. Brassó, Kapu-utca 25. szám alatt, 9—1 és 3—7-ig.

★ ROSNER MELITTA okl. zongoratanárnő külföldi tanulmányutjáról visszaérkezett és a tanítást (Tonica-Do módszer szerint) újból megkezdte. Jelentkezés: Voievod M. h. 11. Tel. 4—55.

GAZDASÁGI TANACSDÓ!

Baromfitenyésztés

második lényegesen átdolgozott kiadás

Dr. Bernátsky Jenőől

250 oldalas, számtalan ábrával ellátott könyv ára 120. — Lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában Brassó, Kapu-utca 56—58. az udvarban.

Viharos készülődés a nagyszebeni Sachsentagra

Október 1. döntő fordulatot jelent az erdélyi szászság életében

A Brandsch—Neugeboren-harc ugyanolyan jelentőségű, mint a Vajda-Maniu küzdelem

Nagyszeben, szeptember 26

Már a nyár elején nagy izgalom előzött meg az erdélyi szászság Segesvárra behirdetett nagygyűlését, a Sachsentagra, amelyet mint ismeretes, rejtélyes körülmények között elhalasztottak. Azt mindenki tudta, hogy az erdélyi szászság kebelén belül, de főleg annak vezetői között súlyos egyenetlenkedések vannak. Az az erdélyi szász frakció, amely nyíltan Hitler nemzetiszocialista elveit tartja egyedül üdvöztetőnek és a hitlerizmus zászlóját akarja kibontani az erdélyi szász népközség keretein belül is, élesen és szembefordult a többi szász frakcióval, amely ezt a mozgalmat ellenezte. Számtalan bizalmas értekezleten jöttek össze a két frakció vezetői, és bár az értekezletek anyaga nem került a nyilvánosság elé, annyit meg lehetett állapítani a segesvári Sachsentagra elhalasztásából, hogy a két frakció nem hogy nem békült ki, de még súlyosabban szembefordult egymással.

A szász népet azonban nem lehetett tovább u. n. „technikai akadályokkal” állítani és a szász néptanács elhatározta, hogy a „Sachsentagra” október elsején mindenképpen megtartja, most már nem Segesváron, hanem Nagyszebenben.

A meghívók szerint a gyűlés napirendjén három fontos kérdés szerepel:

1. A Sachsentagra megalakulása és megnyitása.
2. A népi program megvitatása és a határozatok.
3. Adományok a szász népi egyház részére.

A szász nép szabályzatai szerint a Sachsentagra résztvevői a bizottságok által kiküldött, hivatalosan leigazolt delegátusok. Hozzájárulási joga azonban minden olyan egyénnek van, aki a szász népi program alapján áll. A nemzetgyűléseknél szokatlan jelenség az lesz, hogy

a nők is részt fognak venni a vitában, tekintettel arra, hogy minden kerületi bizottság tíz nőt küldhet ki a nagygyűlésre.

Csak természetes, hogy az erdélyi szász nép nagy politikai megnyilatkozása már jóelőre izgalomban tartja nemcsak magát a szász népközséget, de az összes erdélyi kisebbségeket is, mert a nagygyűlés határozatai sokféle szempontból befolyásolhatják a többi kisebbségek életét is.

A Sachsentagra mellett működő és Szebenben összeülő szász becületbíróóság is igen fontos kérdésben fog tanácskozni október 1-én, a Sachsentagra napján.

A Brandsch vizsálya

Ez a kérdés, amely szintén érdekli az összes erdélyi kisebbségeket, a Brandsch-ügy, Brandsch Rudolf volt kisebbségi államtitkár ügye.

Brandsch ellen, aki mondhatni, évtizedekig az erdélyi szászság tántoríthatatlan bizalmát élvezte, az utolsó időben politikai ellenfelet, újonnan feltűnt szász politikusként kishagyig menő politikai kampányt indítottak. A legképtelenebb vádak özönét sorakoztatták fel a különböző szász lapokban Brandsch ellen. Röpiratokat nyomtattak ki ellene, amelyben le akarták leplezni politikai múltját. Brandsch ravasz diplomata trükkrel igyekszik már hetek óta saját lapjában leszerelni az ellene indított támadásokat. A vádak ellenében újabb vádakkal lép fel, amelyeket támadói ellen sorakoztat fel és dokumentumokkal fenyegetőzik.

Szász vezető politikusokat, képviselőket és lapszerkesztőket vádol azzal, hogy minden politikai megbízatását, így legutóbbi berlini politikai megbízatását is, szász vezetők akarták szerinte elintrikálni és elgáncsolni.

Brandsch nemcsak azért panaszkodik, mert politikailag és nemzeti viszonylatban igyekeztek őt egykori elvtársait elgáncsolni, de GPU-szerű detektívkalandokkal és legendákkal szórakoztatja további cikkeiben az olvasót.

Elmondja, hogy a magánlevelezését állandó megfigyelés alatt tartották, bukaresti lakásába kétszer is betörték és értékes dokumentumokat akartak valószínűleg, ismét csak ellenfelei ellopni, hogy kompromittáló adatokhoz jussanak.

Brandsch tragikus epilógussal fejezi be támadásait. Szerinte az ő, személye miatt, most valószínűleg szakadásra fog kerülni a sor az erdélyi szászság két frakciója között. Kérdés, mondja, hogy melyik fog győzni?

A Sachsentagra mellett működő október elsejei becületbíróóság tisztázni fogja a Brandsch ügyet. Meg fogja állapítani, hogy mennyiben felel meg a valóságnak a Brandsch ellen felhozott vádak és mennyiben kompromittálóak Brandsch dokumentumai, amelyekkel támadói ellen akar fellépni. A becületbíróági döntés talán még érdekesebb lesz, mint a Sachsentagra határozata, mert jobban be fog világítani az erdélyi

szászság eddig oly féltve őrzött titkaiba.

Alea, jacta est — jelentette ki Brandsch egyik legutóbbi cikkében és az erdélyi szászság Maniu—Vajda afférjának tünteti fel a Brandsch—Neugeboren ügyet.

A két frakció lázasan készül, dokumentumokat, bizonyítékokat gyűjt... Október 1. fordulópontra lesz Erdély szász társadalmának életében...

(b)

Két amerikai tiszt feleséget cserélt

Egyszerre váltak el és egyszerre tartották meg új esküvőjüket is

Newyork, szeptember 26.

A kansasi Leavenworth városának regényes szenzációja van: két amerikai tiszt, Stuard MacDonald őrnagy és William Bradford kapitány barátságos meg egyezéssel feleséget cseréltek.

Mindkét tiszt a leavenworthi garnizonban teljesített szolgálatot és egy házban, egymás közvetlen szomszédságában laktak. Csaknem minden szabad idejüket is együtt töltötték és a két jóbarát nem titkolta el egymás előtt, hogy mindegyiküknek a másik felesége tetszik.

Az őrnagy a fekeleszemű, fekete hajú Bradfordnéért lelkesedett, míg a kapitány állandóan a szép szöke MacDonaldné körül legyeskedett.

A férjek nem voltak féltékenyek. Csak akkor kezdett a dolog kissé kinos lenni, amikor a különös kombinációnak híre terjedt és már a tisztok felettes hatóságai is felfigyeltek.

Mint mondják, felsőbb helyről jött figyelmeltetésnek volt az eredménye aztán,

hogy mind a két házaspár beadta válókeresetét. A bíróság most tárgyalta le az ügyet és természetesen mindkét házasságot felbontotta. Közvetlenül a válás kimondása után

két pár jelent meg az anyakönyvi hivatalban: az őrnagy a volt kapitánynéval, a kapitány a volt őrnagnéval.

Az esküvőt egyszerre tartották meg s egyszerre volt a lakai is, amelyre hivatalos volt a garnizon egész tisztikara. Szólt a zene, csengett a pohár és már egészen kivilágosodott, amikor a hetedhétországra szóló lakodalom véget ért.

Ekkor két autó állt meg a lakodalmas ház előtt. Az asszonyok még egyszer, utoljára megcsókolták volt férjüket aztán új élettársukkal szálltak autóbába. A menyegző után a két pár utjai elváltak, mert mind a két tisztet más és más szolgálati helyre osztották be. A lakodalmas népdüvölgése közt indult el a két autó, az egyik jobbra, a másik balra.

Romániában hatóságilag tilos az antifasiszizmus

Popov lupista képviselő harca a tulbuzgó rendőrökkel

Kolozsvár, szeptember 26.

A plakátelkobzás után, — mint előbb látható volt — a rendőrség nem engedélyezte a Román Nemzeti Antifasiszta Párt kolozsvári gyűlésének megtartását. A gyűlés a Magyar Színházban vasárnap délelőtt fél 11 órára volt tervbevéve. Vasárnap már a kora reggeli órákban a színház környéke ostromállapotra emlékeztette az arra járókat. Csendőrségi és rendőrpátrulok cirkáltak a környező utcákon.

A színház mellett levő villanytelep udvarán egy század csendőr helyezkedett el, teljes hadi felszerelésben. A színház előtt a kolozsvári rendőrség állambiztonságának detektívjei sorakoznak fel. Féltnyegy. A szokásos vasárnapi sétálók tömege hullámszik a park előtti téren. Egyszerre mintegy adott jelre a sétálók a színház elé tömörülnek mintegy 400—500-an, munkások, intellektuelek, békés polgárok vegyesen. Feszült a hangulat. Mindenki várja, mi lesz? Izgatott atmoszféra. Egyszerre csak a színház lépcsőjén megjelenik dr. Popov lupista ügyvéd képviselő. Bejelenti, hogy az Országos Antifasiszta Komité megbízásából beszél. Nyolc-tíz detektív ugrik felé — már-már elérik, midőn Orlescu komiszár visszaintja őket. Ugy látszik, a képviselői immunitást még ő is respektálja. Popov tovább beszél. Elmondja, hogy a kolozsvári rendőrség a gyűlés megtartását nem engedélyezte, erre, szerrinte, joga nem volt s éppen ezért megnyugtatta a megjelenteket, hogy az Országos Antifasiszta Komité intézkedni fog aziránt, hogy a gyűlést a következő héten engedélyezzék.

— Jos cu Hitler! Jos cu Fasizmul! Jos cu teroare Fasiste kiáltás hangzik fel, mellyel egyidejűleg Orlescu komiszár vezetésével lökdösődni kezdik a fegyelmereit és békésen oszladó tömeget.

— Ne provokáljon verekedést, — hangzik Popov képviselő hangja — a parlamentben fogom szóvá tenni az Önök tapintatlan viselkedését.

zík Popov képviselő hangja — a parlamentben fogom szóvá tenni az Önök tapintatlan viselkedését.

A tulbuzgó rendőri közegek — ugy látszik — belátták, hogy egy 400—500 főnyi tömeg széjjeloszlásához idő kell és türelmetlenkedéssel csak incidenst idézhetnek elő.

Valóságos embergyűrű veszi körül Popov képviselőt s a tömeg a Bartha Miklós és a Mátyás-utcan keresztül a Főter felé halad. A Főtéren, a Kereskedelmi Alkalmazottak Szakszervezetének helyisége előtt szembetalálják magukat a járdát elálló állambiztonsági detektívekkel. A korszaton rendőrségi és csendőrkülönítmények. Az izgalom nőttön nő. az összeütközés ismét elkerülhetetlennek látszik. A tömeg a szakszervezeti helyiségbe akar felmenni. Detektívek állják el az ajtót. Ismét Popov képviselő hangja hallatszik:

— Önöknek nincs joguk az állam polgárait mozgási szabadságukban meggátolni, a gyűlést jogtalanul betiltották, de azt nem akadályozhatják meg, hogy egy törvényesen elismert egyesület helyiségében az Országos Antifasiszta Komité megbízásából programomat legalább röviden el ne mondhassem.

A képviselői tekintélynek megvan a hatása. A bejárat szabad lesz. A szakszervezet két szobáját pillanatok alatt ellepi a tömeg. Az előadó asztalnál már ott is áll Popov képviselő. Orlescu komiszár ismét megjelenik. Felszólít mindenkit, aki nem tagja az egyesületnek, távozzék a helyiségből. Az akadékoskodó rendőrkomiszár tulajdoni közbelépése igen fenyegető és elégedetlen hangokat vált ki a tömegből. Popov dr. ismét fején találja a szöveget:

— Tagja-e Ön az egyesületnek? Meghívta-e Önt ide valaki? — fordul Orlescu komiszár felé.

— Nem! válaszolja a komiszár.
— Akkor azonnal hagyja el a helyiséget, mert Ön ide jogtalanul jött be.
— Hivatalos megbízatásom van — hangzik a komiszár válasza.
— Lássuk azt írásban? — kéri Popov képviselő.

Orlescu komiszár válasz helyett eltávozott.

Popov képviselő elmondja, hogy az Országos Antifasiszta Komité szervezkedése folyamán sehol sem találkozott a rendőrség olyan magatartásával, amely a fasisztellenes szervezkedést meggátolná.

Ugy látszik a kolozsvári rendőrség egyes vezetői közegei nagyon szívélyesen viselik a fasiszta mozgalmat, hogy ennyire exponálják magukat érte.

Pedig ezek az urak tévednek, ha jó románoknak tartják magukat. A hitlerista öröklet elleni harc meggátolásával elősegítik a hitleri program megvalósulását.

Végül bejelenti Popov, hogy éppen a kolozsvári események hatása alatt a legintenzívebb kampányt fogja az Antifasiszta Komité megindítani a hatóságilag burkoltan támogatott fasiszta szervezkedés ellen.

Az elhangzott rövid kis beszéd nagy hatással volt a megjelentekre, mert közvetlenül érezték a hatóság részéről a fasiszta támogatást.

A beszéd elhangzása után a hallgatóság megnyugvással távozott a szakszervezet helyiségéből.

A városban, természetesen, hamar terjedt el a gyűlés lefolyásának híre. A vasárnap délelőtti szokatlan nagy korzózó tömeg felháborodással vette tudomásul a tulbuzgó rendőri közegek fellépését és a fasisztellenes szervezkedés megakadályozását, ami arra enged következtetni, hogy Kolozsvár város lakossága nemcsak hogy nem hiva az erőszakos rendőri beavatkozásoknak, hanem a fasisztellenes szervezkedést is együttérzéssel karolja fel.

Még mindig ijesztő a temesvári éjszaka

Temesvár, szeptember 26.

Temesváron a rendőrség minden erőfeszítése ellenére sem szűnnek meg a támadások és rablások. Vasárnap éjjel Jorga Titu éjjeli őr arra lett figyelmes, hogy a józsefvárosi Indo-soron levő Lafayette-áruháznál két férfi az üzlet ajtaját fessegeti. Az őr igazolásra szólította fel őket, mire az ismeretlenek rátámadtak, összeszurkálták és elmenekültek.

Ugyancsak vasárnap éjszaka a Józsefvárosból Kisodára vezető uton utonálló megátámadták Keresztes Lajos munkást. Keresztes csak nagynehezen tudott előlük elmenekülni.

A rendőrség elfogta R. F. munkanélkülit, aki a piacon ellopta Sipos Viktória 300 lejt tartalmazó pénztárcáját.

Weisz János 19 éves cukrászt kardostelepi lakása előtt támadták meg. Weisz a fején könnyebb sérülést szenvedett.

Gyilkos mostohaapa

Sepsiszentgyörgy, szeptember 26.

Háromszékmegyében rövid néhány nap leforgása alatt már a harmadik gyilkosság történik. Ezuttal nem a korcsmázás, hanem a paraszti gyilkosságok másik nagy oka, a birtokviszály követelt vért.

Nyújtód község ennek a harmadik véres esetnek a színhelye. Lőrincz József falusi gazda és mostoha fia, Zsigmond György között már régóta harag és viszálykodás volt. A kölcsönös ellenséges érzés okozta, hogy a két ember között minduntalan kitört a veszekedés. A halálvesztetű vita tulajdonképpen egy közönséges ajtózár volt. A mostohaapa fel akarta szerelni a zárat annak a háznak az egyik ajtajára, amelyhez a fiu is jogot tartott. Zsigmond György tiltakozott a zár felszerelése ellen, mert a „ház az övé”, tehát csak neki van joga zárat felhelyezni, vagy levenni. A vita annyira elfajult, hogy a fiu végül is kiutasította apját a házból.

Lőrincz József nem tudta elviselni a kiutasítást. Fejszét ragadott és a fiura támadt, akinek már védekezésre sem volt ideje. A magából kikelt ember a fejsze fokával többször Zsigmond György fejére sújtott. A fiu összeesett és rövid idő múlán kisenvedett.

A gyilkos mostohaapát a csendőrség letartóztatta, majd a jegyzőkönyv felvétele után a sepsiszentgyörgyi ügyészségi fogházba kísérte.

HIREK

Mintahogyigaziz

A nagy kocsmá sarokasztalánál mélységes bálnára támaszkodva gubbasztott Kiss Estvány. Nagy darab javakorbeli ember. Lassu járása, szűkszuu, puha és melegszívű. A földdel való örökös birkózástól megkérgesedett tenyeréből ágyazott fekvést állt alá és azon pihengette csapzott hajjal fedett fejét. Bozontos bajusza s szakálla közül rövid meggyfaszáron cseréppipából bagószagu kapadohány bűzlött. Féldecis porciós, nyakas-üvegéből bundapálinka szaglott incselkedve a bálnával bélelt busuló emberrel. Torkát szorongató fájdalmas érzések viharzottak benne és akkorát fújt, hogy a porciós üveg megremegett bele.

— Sose edd magad Estvány, aszondom — bögte felé a szót János, a szomszédja.

Estvány szótlanul meredt maga elé, nem volt beszélgethetnékje.

— E' má' elvertem vóna a háztul, aszondom, akár a rühes kutyát, aszondom. Nem neked való asszony a', aszondom Estvány.

— Hát nem, mintahogy igaziz, — sóhajtott ki belőle a keserűség. — Pedig ojjan pótam hozzá, mintahogyigaziz, akár a', — gondolkodott, — íróspaj, mintahogyigaziz.

— Hászen a' vót a baj, aszondom.

Csönd lett, az óra szapora ketyegéssel kergette az időt. Estvány kenesgyufát kotorászott elő a labji zsebéből, végighúzta az asztalon. A gyufa lassan tüzet fogott. Estvány komoran nézett maga elé, már az ujjhegyét sütötte a gyufa, mikor a pipájához emelte. Mélyen szítta a pipáját és mutatójával belegyúrta a gyufa parazsát. Fölköppintette a porciós üveg tartalmát, szemébe húzta a kálapját, pénzt vett az asztalra és elment.

— Agyonisten jónapot jegyző uram, mintahogyigaziz — állított be Estvány a község-házán hivataloskodó jegyzőhöz.

— Hasonlóképpen kendnek is. — Fogadta a jegyző.

— Megette a fene, mintahogyigaziz.

— No, mit hozott Estvány?

Estvány egyet nyelt, jobblábáról a ballábára helyezkedett és lassan, tempósan kezdte:

— Azé' gyűttem, mintahogyigaziz, — megint nyelt egyet, — hogy válasszon el az asszonyt.

— Talán megbolondult kend. Aztán már miért? Nem megy ám az csak úgy, ahogy kend gondolja, Estvány.

— Pedig muszáj, mintahogyigaziz.

— Aztán minek okából?

— Mer', — kereste a szót Estvány és mintahogyigaziz polna kimondani, csak nyujtogatla a nyakát, — mer', mer' hát kutyá járt a kertbe'.

— Tán csak nem, talán csak gondolja.

— Nem a', mintahogyigaziz. Együtt fogtam a kerülőből, mintahogyigaziz.

— Ejnye, ejnye. Talán csak huncutkodtak.

— Nem a', mintahogyigaziz.

A jegyző elgondolkodott. Estványt a csönd majd megölte.

— Nézze csak, Estvány. Gyereket vannak, azután már nem is olyan fiatalember, asszony meg kell a házánál... Meg kellene talán neki bocsájtani.

— Nem tehetem, mintahogyigaziz, — rázta a fejét Estvány.

— Hát nem könnyű dolog, de azért még sem kellene ekkora fenéket keríteni neki és nem kellene ezért elszakítani az abroszt.

— De a nemjóját! Nagy csúfság e', mintahogyigaziz.

— Nagy nagy, de azért mégis csak...

— De nem úgy van a', — szakította meg a jegyző szavát Estvány, — mer' mit szóna a jegyző ur, mintahogyigaziz, teszem fel, mikor elmegyek vadászni, mintahogyigaziz, oszt a tekintetes asszony együttparáználkodik a patyikussal, mintahogyigaziz.

FEHÉR FERENC

— SÜLYOS TAMADÁS ÉRTE A TORDAI VÁROSI TANÁCSULÉSEN A MAGYAR SZÍNÉSZETET. Tordáról jelentik: Torda város tanácsa gyűlést tartott, melynek tárgysorozatában szerepelt többek között az ideai téli színi-idényre való játézsázi engedély kiadása is. E pont tárgyalásánál a tanácsnak határozni kellett afelett is, hogy az engedélyt nyert magyar színtársulatnak a város milyen feltételek mellett bocsátja rendelkezésére a vígadót. Eddig az volt a gyakorlat, hogy a Vígadót a színtársulatok díjmentesen kapták meg, sőt a város még a villágításnál is kedvezményt nyújtott a társulatoknak. Ez alkalommal azonban a tanácsban nem mutatkozott ilyen jóindulat a színesekkel szemben. A tanács tagok közül többen azt hangoztatták, hogy a Vígadót a magyar színtársulat csak megfelelő díj megfizetése ellenében kaphatja meg, melyet a bruttó bevétel 10 százalékában javasolták megállapítani. Midőn erről a kérdéssel a vita folyt, szólásra emelkedett Ciorte Simon tanácsos, aki a magyarság ellen intézett kirohaná-

saival már ismertté tette a nevét és tiltakozását jelentette be az ellen, hogy a magyar színtársulatok a város részéről bármilyen támogatásban részesüljenek, mert a társulatok női tagjai prostitúcióból élnek. E kijelentés általános felháborodást váltott ki még a román tanácsosok javarésznél is, melyet magyar részről dr. Vertán Endre a leghatározottabban hangon utasított vissza. A helyzetet maga az elnöklő polgármester is — helyreigazító szavakkal igyekezett menteni, — de tárdozását megghusította Ciorte tanácsos azzal, hogy szavainak helyreigazítása helyett, azokat megismételte és megerősítette. Az ügy a gyűlésen nem ért véget. A tordai Magyar Párt azonnal szűkebbkörű értekezletet hívott egybe, melynek határozata értelmében két magyarpárti vezetőember felkereste a város polgármesterét és elégtételt kért. A polgármester megígérte, hogy ez a legközelebbi tanácsülésen meg is fog történni. A tanács egyébként a tordai színházi koncessziót erre az idényre dr. Ferentzy Gyula társulatának adta ki és a Vígadó használati díját a bruttó bevétel 10 százalékában állapította meg. A határozat eme utolsó részét a Magyar Párt — mint a magyar színtársulatok nézve sérelmes és egyben elviselhetetlen terhet jelentő döntést — meg fogja felebbezni.

Legutóbb arról írtunk, hogy egy nyugalmazott tábornok végighallgatott egy cuzista gyűlést, amely a volt tábornokot valószínűleg inspirálta. Nem arra, amit a gyűlésen szónokoltak, hanem arra, hogy az ott hallottak fölött fölháborodásának adjon kifejezést. A tábornok megírta egy lapban, hogy a cuzisták nyíltan gyilkosságra uszítanak és, hogy a kormány bünrészes abban, hogy mindezt tűri. Mit várt volna erre az ember? A jóhiszemű ember, aki tekintélynek minősít egy hadtestparancsnokot? Ugyebár azt, hogy a kormány is végighallgat egy ilyen cuzista gyűlést — és cselekszik. A következtetés egyik fele be is következett. A kormány cselekedett. Erélyesen és impozáns lendülettel betiltotta azok gyűléseit, akik azok ellen akartak szónokolni, akik a tábornok szerint nyíltan gyilkosságra uszítanak. És őrizetbe vették azokat, akik... Nem is kell a mondatot befejezni. Nem is kell a konzekvenciát felírni. Előre senkit sem szabad megbántani azzal, hogy ilyen primitív logikai lánc összeállítására is képtelen volna magától.

— Végetért a tordai mészáros sztrájk. Tudósítónk jelenti: Megírta a B. I., hogy a tordai mészárosok a vágóhídi illetékeknek a város által történt felemelése miatt sztrájkba léptek. A sztrájk kitörése után a mészárosok és a város vezetősége között tárgyalások indultak meg egy egység létrehozása végett. Ez azonban nem sikerült, mert a mészárosok csak azon feltétel mellett voltak hajlandók a vágásokat ismét megkezdni, ha a város vagy nem lépteti életbe a felemelt vágóhídi illetékeket, vagy pedig a húsáraknak 2 lejjel való felemelését engedélyezi. A város egyik feltételt sem volt hajlandó teljesíteni, mert egy szakértői bizottság megállapította, hogy a mészárosok a felemelt illetékek mellett is 20 százalékos haszonnal dolgoznak. A sztrájk végül is azzal ért véget, hogy egyik mészáros a vágást megkezdte. Erre a többi mészárosok, mivel ezzel az összétartás megbomlott a mészárosok között, kénytelenek voltak a vágásokat szintén megkezdni.

— A KIRÁLYFI ZSEBPÉNZFELEMLÉST KÉR. Párisból jelentik: Az asturiai herceg, a spanyol király legidősebb fia, aki tudvalevően kibékült atyjával, komoly tárgyalásokat folytat most az ex-királyal. A volt spanyol trónörökös, aki tavasszal feleségül vette egy kubai polgár leányát, amióta a családja szakított vele, mindössze 20.000 frank havi zsebpénzt kap. Az asturiai herceg és felesége nem tud megélni ebből a „csékely” összegből és ezért most a herceg azt kéri a volt királytól, hogy emelje fel az apanázsát. Valószínűnek tartják, hogy kap valami fizetésemelést, mert apja a világ egyik leggazdagabb embere. A volt király, hír szerint, már kibékült menyével is a volt királyné azonban eddig még nem volt hajlandó a fiatalasszonyt fogadni.

— Med. Univ. Dr. Herskovits Erzs. Str. I. C. Bratianu (Kórház-utca) 2, rendel 10-1, 3-6-ig. Quarz. Diathermia. Kosmetikai kezelések.

— KIRÁLY ERNŐ RENDEZŐ LESZ MAROSVÁSÁRHELYEN? Marosvásárhelyről jelentik: Beszámoltunk arról, hogy Erdélyi Miklós volt nagyváradi színiigazgató koncessziót és játézsázi engedélyt kapott Marosvásárhelyre, ahol színházmentő akcióval kívánja megoldani a színház ügyét. A színházmentő szűkebb bizottság már meg is alakult és meg is tartotta első ülését, amelyen elhatározta, hogy ki fogja bővíteni önmagát a város intelmeivel és széleskörű bérletjegyzéssel kezd. Az eddigi kilátások szerint Marosvásárhely színházi évadja biztosítottak tekinthető. Egyes hírek szerint Király Ernő, a volt jónévvé budapesti bonviván lesz a társulat főrendezője.

— MIKÖZBEN A SZULÓK IMADKOZTAK: GYERMEKÜK ÖSSZEFETI. Kolozsvárról jelentik: Megrendítő tragédia történt Kolozsváron a zsidó újévi ünnepek alatt. Simon Márton Telek-utca 16 szám alatt lakó kereskedő feleségével együtt az ünnep első napján a templomba ment. Három éves kis fiúcskáját a cseléd gondozására bízták. Miközben a szülők fohászkodtak, a kisfiu a cseléd gondatlansága következtében arccán és fején súlyos égési sebeket szenvedett. A cselédleány tüzet akart gyújtani, hogy az ünnepi ebédet felmelegítse. Elővette a benzines üveget és a nehezen gyulladó fára ráöntött annak tartalmából. Az üveg bombamódra felrobbant. A konyha egy pillanat alatt lángtengerre vált a szétfröccsenő benzintől. A kályha közelében játszó gyermeket is elérte az égő benzín és egész teste lángrollobbant. A megijedt cseléd gyorsan leoldozta kötélyét s azt a gyermekre borította. Ez már azonban nem sokat segített. A kisfiúcska súlyosan összeégett. A súlyosan sérült gyermeket az orvos részesítette első segélyben.

— Kolerajárvány Japánban. Tókióból jelentik: Tókiói jelentések szerint Kalgan környékén kolerajárvány lépett fel, amelynek eddig 800 halottja van.

ABLAK

— Herriot beteg. Párisból jelentik: Herriot volt francia miniszterelnök, aki nem régen tért vissza moszkvai utjáról, influenzában megbetegedett. A beteg politikus láza felül van a 39 fokon.

— Gyilkosság a nagyszentmihályi szegényházban. Szombathelyről jelentik: A városi szegényházban tegnap két öreg lakó között szökváltás támadt. A szökváltás hevében Kamper János leszurta Janics Lajos 74 éves szobatársát. Kampert természetesen letartóztatták, aki azzal védekezik, hogy jogos önvédelemből ölte meg az öreg szobatársát, mert az fejéért ragadott és le akarta vete ütni. A fejére látván 6 vizont kést ragadott és leszurta a 74 éves öreget.

— FRANCIA TUDÓS VIPERAFARMJA. Egy párisi bérház belsejében van a világ legnagyobb viperafarmja. Chauvancy professzor lakásán van ez a nagy viperatenyészet. Hatalmas ketrecekben laknak a viperák, melyeket most felkeresett a Paris Soir tudósítója. — A Pasteur-intézet számára gyűjtöm a viperákat — mondta Chauvancy. — Szükség van a mérgekre, hogy abból szérumot készíthessünk a kígyómarás gyógyítására. Augusztusban és szeptemberben összesen 2000 viperát fogtam a fontainebleau-i erdőben. A vipera fogása aránylag egyszerű. Villaszerű faalkatrésszel megfogom a viperát, kis csipesszel megfogom a nyakát, mire egészen mozdulatlanra merevedik. Bedobom egy ládába, melyre rádobom a fedelet. A tudós mindjárt be is mutatta a viperafogást. — Szegény állatoknak szomorú itt az életük — mondta a tanár. — Nem fogadnak el táplálékot a fogságban. Valószínűleg éhenhalnak, de ez sokáig tart: hét-nyolc hónapig élnek minden táplálék nélkül. Rendszerint nem várjuk meg szomorú pusztulásukat, hanem ha már elég kígyómérget kaptunk tőlük, valamilyen emberséges módon elpusztítjuk őket.

— Egy névtelen feljelentés komplikáció. Pozsonyból jelentik: A pozsonyi rendőrség letartóztatott egy Kadmenik nevezetű embert, a kívül szemben az a gyanu, hogy ő volt az, aki a kommun idején megölte Csernoch magyar hercegprímás testvérét és annak feleségét. A letartóztatott gyanúsított tagadja, hogy ezt a gyilkosságot ő követte el. Az eset egyre rejtélyesebb lesz. A rendőrség ugyanis házkutatást tartott Kadmenik lakásán és az egyik asztal fiókjában levelet talált, amelyben egy ismeretlen ember azzal fenyegeti Kadmeniket, hogy gyilkosságért feljeleni, ha nem fizet neki egy nagyobb összeget. A rendőrség nem tartja kizártnak, hogy Kadmenik tényleg nem gyilkolt és az egész eset voltaképpen nem egyéb, mint közönséges zsarolás. Valaki, egy eddig még ismeretlen zsaroló pénzt akar szerezni és ezért jelentette fel Kadmeniket, mert nem érte el célját.

— LÖVERSENY SZATMÁRON. Tudósítónk jelenti: Szatmáron tegnap tartották meg a szokásos őszi löversenyt. Negyszerű löanyag vonult fel a versenyre, amely gyönyörű időben és hatalmas nézőközönség előtt folyt le.

— Berettyóújfaluban a kormány győzött. Budapestről jelentik: A berettyóújfalui időközi választásokon a kormánypárti Molnár Imre kerekén 6500 szavazattal győzött a kisgazdapárti Szabó Pállal szemben, aki 3500 szavazatot kapott. Fellépett ebben a körületben egy nemzetiszocialista, Böszörményi Zoltán, is, aki azonban csak 300 szavazatot kapott. A berettyóújfalui időközi választáson a választók kilencvenkétszáz százaléka szavazott.

— TIZEZER NAPOT KELL ÜLNIE KÉT BÖRÖND CSEMPÉSZETT MŰSZER MIATT. Nagyváradról jelentik: Tár nappal ezelőtt Fischer Sándor nagyváradi ügynök lakásán két börrönd csempészett fogorvosi műszert találtak. Nyomban kiírták az ügynökre a bírságot, ami félmillió lejt tesz ki. Fischer azonban nem tud fizetni, mire az iratókat átletették az ügyészségre, hogy az rendelkezze az ügynök letaróztatását. Fischernek a törvény szerint — napi 50 lejt véve alapul — tizezer napot kellene ülnie a két börrönd csempészett műszer miatt.

— Háromszékmegyei hírek. Tudósítónk jelenti: Barátos községben néhány nappal ezelőtt leégett Bodor Julianna bebiztosított csüre. A kár 2 ezer lejt tett ki, a biztosítási összeg viszont 15 ezer lejt volt. Így keletkezett az a gyanu, hogy talán öngyújtás történt. A csendőrség nyomozása eredménnyel nyel is járt, amennyiben megállapította, hogy a tüzet maga a tulajdonos okozta, a biztosítási összeg megszerzéséért. Az eljárás folyik. — Dálnok községben ismeretlen tettesek ellopták a közégi csordából két lovat. A csendőrség most megállapította, hogy a lóköltést Majláth Mihály és Kalányos Mihály cigányok követték el. A lapott állatokat Káson községben akarták értékesíteni. A két lótolvaj cigányt bekísérték az ügyészségre.

— A SZÉKELY NEMZETI MUZEUM IGAZGATÓSÁGA Sepsiszentgyörgyön folyó hó 28-án, csütörtökön délután 5 órakor a muzeum irodájában nyilvános szobeli árverésen bérbeadja a muzeum tulajdonát képező jégvermet. Árverési feltételek megtekinthetők ugyanott.

— A HALÁLBA „CSENDESÍTETTE” HAZSARTOSKODÓ MOSTOHAAP. JAT. Déváról jelenti tudósítónk: Varci Joan dévai fuvaros részegen tért haza a külvárosi új szőlőhegy alatti lakásába. Hazatérése után nyomban veszekedni kezdett Lazar Joan 30 éves nevelt fiával, akit el akart üldözni a háztól. A mostoha fiu csendesítette a részeg embert és kétszer is az ágyra fektette, hogy aludja ki a mórát. Varci Joan azonban egyáltalán nem volt álmos, minduntalan fölkel és folytatta a vitát. Végül is a fiu harmadszor is az ágyba akarta fektetni, de olyan szerencsétlenül, hogy az ellenkezé részeg ember feje beleütődött az ágy melletti ablak párkányába. Az ütés nem volt éppen nagy, de az öreg mégis lehamyadt és néhány pillanat múlva meghalt Lazar Joan letartóztatva a csendőrség. Orvosi vélemény szerint a halált nem az ütés, hanem szívezhűdés okozta.

HASZONBÉRI HIRDETÉS.

Háromszékmegye Dálnok községében, a Péter Zsigmondné hagyatékából 140 hold ezántó, kusztó és kerteshennvalóbb álló terület teljes egészében vagy kertek nélkül, a kellő biztosítékok nyújtó legelőbet ügérőnek, az 1934-ik gazdasági évi haszonbérbe adatik. Ajánlatok október 15-éig — alantirt hagyatékai gondnokhoz adhatók be. Amennyiben ezen határidőig elfogadható ajánlat nem érkezik, felesmivélésre részletajánlatok is elfogadhat-

Dálnok, 1933. szeptember 15.

Joós Imre
hagyatékai gondnok.

Ha butorait tőlünk vásárolja, 3 előnye van:

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz!
3. Kézpénzért nagyon olcsón és mellette is nagyon kedvező feltételek mellett vásárolhat!

SZÉKELY ÉS RÉTI BUTORGYÁR R-T.

MAROSVÁSÁRHELY — BUKAREST — BRASSÓ

Harmadszor is megházasodott a 70 éves ember, közben azonban kifosztották lakását. Szilágysomlyóról jelentik: József Ossiás, több mint 70 éves szilágysomlyói halkezeskedő nemrégiben elvált a feleségétől. Ez már a második felesége volt, ennek ellenére azonban nem meredett el annyira, hogy harmadikra is gondolt volna. Otthagytatta az üzletét és a háziállatát, ahol csakugyan ráakadt a második asszonyára is. Meg is esküdték egymáson, s diadalal vitté haza az új menyont Szilágysomlyóra. Itt aztán igen kellemetlen meglepetés érte. Távollétében meretlen tettesek betörték a lakására s minden elvittek onnan. Még az asztalról a babrokat is, sőt a szekrényből a hánygeket is. Az új „pár” első otthoni sédjéhez a szomszédok adtak kölcsönös segítséget.

— **ÚJ ADÓT SÓZTAK RA SEPSISZENTGYÖRGY KERESKEDŐIRE.** Tücsökösök jelentik: A sepsiszentgyörgyi kereskedők között nagy elkeseredést szült a városi rendelet, amelynek értelmében árukészletük után ugynevezett értéktaxát kell fizetniük. Ez az új adó a városnak 400 ezer lejnyi bevételt jelent, tehát ennyit kell a kereskedőknek kifizetniük az eddigi adókon és taxákon kívül. Külön kellemetlenséget jelent a fizetésen kívül a kereskedőknek az a sok ellenőrzés és vizsgálat, amivel az új taxavetése jár. A polgármesteri hivatal érkező tekintettel szombaton ülést tartott a kereskedőkkel s ezen az ülésen évi állományban szabták ki mindenkire az új adót. Ennyi könnyítést tehát kaptak a kereskedők: ha már fizetni kell, legalább ne zaklassák őket hónapokig.

— **MAGYAR-NAP VÉGVÁRÓN.** Temesvárról jelentik: A Temesvár közelében levő Végvár község magyar napot tartott, amelyen több ezer magyar vett részt. Vasárnap délelőtt a községben alkalmizás volt, majd a végvári gazdakör tartotta meg diszkozyulását, amelyen a megyei központ részéről dr. Kakuk János alelnök, Pál György főtitkár, Kubán Andre és Koppár Rezső elnöki tanácsadók vettek részt. A délelőtti ünnepséget délután lövészverseny követte. Este kulturális program zárta be a magyar napot.

— **VAKBÉLOPERÁCIÓ A SARKVIDÉKEN.** Varsóból jelentik: Dr. Walowski, az alszakai Anchorage falucskájában letelepedett lengyel orvos, valóságos tevéje ennek a kevésbé barátságos vidék lakosságának. Van egy kis repülőgépe, amelyen nagyobb távolságokra is eljuthat tudni betegei hívására. Legutóbb Kódiak szigetére repült, mely 1000 kilométernyi távolságra fekszik lakóhelyétől, fent egészen a sarkvidék tájékán, hogy egy azonnali beavatkozást igénylő alkalmi betegét hajtsa végre, majd a műtét után a beteget repülőgépe fedélzetén hazavitt Anchorageba. Elismerésben ez a kihasználása az orvosi gyakorlat számára, amellyel, hogy jelentékeny portfeljesítőnek is tekinthető.

— **Rablótámadás egy kolozsvári teherautóra.** Kolozsvárról jelentik: Szombaton este néhány szentmártoni gazda a kolozsvári piacra akor vakmerő rablótámadást intézett a nyíves-féle borkereskedés egyik teherautója ellen. A borkereskedés két alkalmazottja, Demeter István és Deutsch Jenő Tordára szállítottak italt. Visszajövet nyolc emberrel lettek fel Tordán. A nyolc ember Szentmártonba utazott s a falu megállójánál levő kocsmában előtérbe is szállott. A kocsmában azonban dolga volt a két alkalmazottnak is, így kellett leadniuk. Először Deutsch lépett be, akit nyomban megtámadtak és elvették. Demeter a nagy zajra szintén berontott, mire a támadók nekiestek. Egy bottal fejbe ütötték, kikutatni azonban az elájult embert nem volt idejük, mert a kocsmába új vendégek érkeztek. Így aztán a támadók elmentek anélkül, hogy a Demeter zsebében levő 20 ezer lej, amiért a támadást végrehajtották, megszerezhették volna. A rendőrség nyomoz.

— **Felemelt burgonyavám tovább is érvényes Franciaországban.**

Páris, szeptember 26.

A legújabb kiadott kormányrendelet szerint az október 1-én lejárt felemelt burgonya- és keményítőtisztítók érvényességét 1934 október 1-ig meghosszabbították.

Parketta-hulladék

a legtakarékosabb tüzelőfa. Arainkat újra leszállítottuk.

Kocsis András és Fiai
parkettagyára. — Telefon 187.

Csikrákoston még a tanítóék is kinozhatják a lakosságot

Vizsgálati eredménnyel, de következmények nélkül

Csikszereda, szeptember 26.

Az elmúlt tanév folyamán a csikrákosi iskolaköteles gyermekek szüleinek többszörös kérése és sürgetése alapján több alkalommal folytattak le vizsgálatot az ottani igazgatótanítópár: Grigore Vasile és felesége ellen. A vizsgálatok minden esetben pozitív eredményekkel végződtek. Annnyira, hogy Póra András kolozsvári közoktatásügyi vezérfelügyelő azzal terjesztette a miniszter elé a vizsgálat súlyosan terhelő adatait, hogy

a házaspárt azonnal mentse fel állásuktól, mert megállapításai szerint méltatlanok arra.

Póra inspektor kétségtelenül súlyos megállapításai nyomán a csikrákosi szülők

abban a reményben ringatták magukat, hogy végre megszabadulnak Grigorektól. Most aztán az új tanév kezdetén elkeseredetten kellett tudomásul venniük, hogy a lefolytatott vizsgálatok nyomán nem történt semmi intézkedés.

Minden maradt a régiben.

Póra vezérfelügyelő és társai megállapításai ellenére vígan működik tovább a tanító-házaspár és

terrorizálja azokat a szülőket, akiknek volt bátorságuk megmondani a vizsgálat alkalmával az igazságot,

melyek nyomán rég el kellett volna végre tenni a tanító karból ezt a hatalmaskodó házaspárt.

Az elkeseredett szülők újabb panaszra készülnek.

A berlini színpadról „rejtélyesen” eltűnt csehszlovákiai szubrett kiszabadult a horogkeresztesek börtönéből

Hedi Eisler a csehszlovák követség egyik tisztviselőjével Bécsen át Prágába utazott. A követség intervenciójára nyerte vissza szabadságát

Bécs, szeptember 26

Hét héttel ezelőtt különböző híradások jelentek meg arról, hogy

Hedi Eisler, az ismert német szubrettszínésző nyomtalanul eltűnt. Valamivel később kiderült, hogy a rejtélyes eltűnés titka:

a csehszlovákiai származása, fiatal német színésznő egy este a színházból vitték el az éjre rendőrség detektívjei.

Hét hetet töltött a börtöncellában, míg végre a berlini csehszlovák követség ismételt intervenciójára megnyitotta a börtönbörtönt és visszanyerte szabadságát.

Eisler Hedi most Bécsbe érkezett. Az újságírók megrohanták kérdéseikkel: hogy történt rejtélyes eltűnése, miért tartóztatták le, s miért tartották fogságban? Igaz-e az a híradás, hogy a börtönben kétségbeesésében öngyilkosságot kísérelt meg? Hogyan került a világsajtóba halálának híre?

Tul minden gyötrelmen, az utóbbi hetek idegemektől izgalma, melyogva válaszol a kérdésekre Hedi Eisler. De mosolyában van valami fájdalmas, keserű vonás. „A berlini kaland, most már beszélhetek róla”. És elmondja: Mintegy nyolc héttel ezelőtt a Plaza színházban Lehár operettjét, a Cigányserenget próbáltuk. Éppen a be-

lépőárárt kezdtem énekelni, amikor a kulisszák mögül egy rendőrségi tisztviselő lépett hozzám, igazoltatott és felszólított, hogy kövessem.

Tiltakoztam. Kijelentettem, hogy akármiről is van szó, ártatlannak érzem magam és nem hagyom el a színházat. Ha nem jövök szépszerével, akkor erőszakkal visznek el — volt a rendőrtisztviselő válasza.

Jobbnak láttam hát, hogy követem.

Csak annyi időm volt, hogy édesanyjamat értesítsem, azután autót a rendőrigazgatóságra vittek. Ott megkezdtek a kihallgatást. Megtudtam, hogy mivel vádolnak.

Altitól kijelenttem a színházban, hogy a Reichstag palotát a náci gyújtották fel. Négy órán át megszakítás nélkül vallattak, de mindig csak ugyanazt tudtam válaszolni, hogy nem érzem magam bűnösnek. A kihallgatás után

négy hélig az Alexander fogház egyes szobájában tartották, azután átszállították a moabiti női fegyházba.

Közben meghallottam, hogy a csehszlovák követség magáévá tette ügyemet. Egy nap az irodába hívtak, közölték velem, hogy szabad vagyok s már várt reám a csehszlovák alkonzul. A követség egyik tisztviselőjét osztotta be mellém kísérelül és együtt indultunk utnak Prága felé.

Embervadászat Nagyváradon

Kissé tulságosan szabaddá tették a rendőrségi fegyverhasználatot

Nagyvárad, szeptember 26.

A tulságosan szabaddá tett rendőrségi fegyverhasználati jognak újabb áldozata van Nagyváradon.

Vasárnap éjszaka a Lukács György-utca sarokházának udvarán egy gyanús viselkedő emberre lett figyelmes Rácz Vasile rendőr. Igazolmányt követelt és az ember le is igazolta magát: Kovács Gyula vasúti munkás. Arra a kérdésre azonban, hogy mit keresett az idegen udvaron, nem tudott, vagy inkább nem akart feleletet adni. Erre a rendőr maga elé vette, hogy a kapitányságra kísérje.

Kovács Gyula nem szívesen ment a kapitányság felé. Több ízben kérte a rendőrt, hogy engedje el, hiszen semmit sem csinált, a rendőr azonban könyörtelen maradt. Így aztán a rendőrkapitányságtól annyira irtózik vasúti munkás a Tisza Kálmán-terén cselre határozta el magát. — Gáncsot vetett egy órállan pillanatban a rendőrnek, aki elbukott. A következő pillanatban Kovács már szaladt, de a rendőr is hamar talpra ugrott és üldözni kezdte a menekülőt.

A hajszá közel egy óráig tartott. Kovács nem tudott végleg egérutat nyerni, de a rendőr sem tudta utolérni és elfogni.

Vége Rácz közrendőr elővette a revolverét és mert Kovács még mindig nem állott meg, utána tüzelt.

A golyó talált: Kovács összeesett. Elég súlyos, esetleg halálos sebével a kórházba szállították.

A rendőrségen a szokásos jegyzőkönyv felvétele után kijelentették, hogy azon a bizonyos udvaron már többször láttak gyanús viselkedő embereket. Ez azonban még nem lehet ok egy emberi élet kioltására. Igaz, hogy nem is ez volt az ok, hanem az, hogy Kovács János menekült, illetve nem is ez, hanem az, hogy annyira szabaddá tették a rendőrségi fegyverhasználatot. Lehet, hogy a szerencsétlen Kovács János a babáját leste azon az udvaron s nem akarta, hogy más is tudjon erről. Oka lehetett rá. És most ezért esetleg meg kell halnia. Am, ha nemcsak ennyiről, hanem valóban valami törvénytelen dologról lett volna is szó azon az udvaron, Kovács Jánosnak a büntetése akkor sem lehet a halál. Hiszen halálbüntetés nincs Romániában!

Vagy talán mégis van abban a formában, hogy a rendőr ügyesen célbatalálhatja azt aki — bármiért is — menekül előle?

KÖZGAZDASÁG

Az új gabonasilosok építése

Bukarest, szeptember 26.

A román kormány új gabonasilosok építését határozta el a kikötőkben és a gabonatermelő központok vasúti állomásain. Összesen 43 új silost építenek, amelyekből 1 Erdélyben, 2 pedig a Bánátságban épül. A kikötői silosok befogadó képessége 300, a vasúti silosoké pedig 160—200 vagon lesz. Az építésre vonatkozó árlejtéseket a földművelésügyi minisztérium már a legközelebb közlésezi. A silosok anyagát csak külföldről lehet beszerezni és ezt kompenzációs alapon akarják megoldani. Hír szerint már tárgyalnak a Ganz-Danubiusszal és a MAV gépgyárral a berendezés szállításáról.

Margarinadó készül Csehszlovákiában?

Prága, szeptember 26.

Jólétesült gazdasági körök szerint a kormány a mesterséges étkezési zsiradékokra kivetendő külön adó tervével foglalkozik. A mesterséges ételzsiradékok adóját 1—2 csehszlovákiai koronában akarják megállapítani.

A lengyel-román kereskedelmi szerződés kontingensmegállapításai

Bukarest, szeptember 26.

A most megkötött lengyel-román kereskedelmi szerződéssel egyidejűleg kötött kontingensmegállapodás a magánkompenzációs üzleteken kívül a Lengyelországba irányuló román kivitel számára 115 millió lej, a Románia felé irányuló lengyel kivitel számára pedig 160 millió lej kontingenskeretet engedélyez. A romániai lengyel kivitel ezek szerint 40 százalékkal haladja meg a román bevitt lengyelországi kontingenskeret két részben fogják kihasználni és pedig az első szeptember 1 és november 15 között, a második november 15 és december 31 között. Az első keretben Románia 17,5 millió lej értékű gyapjufonalat, 25 millió lej értékű gyapjufonalat, 120 vagon szén és 12 vagon vasat és hengerelt gyártmányt tartozik átvenni. A második időszakra a következő árak kerülnek sorra: 10,5 millió lej értékű gyapjufonal, 25 millió lej értékű gyapjufonal, 750 vagon szén és 12 vagon vas- és hengerelt gyártmány.

Származási bizonyítékkényszer Törökországban

Ankara, szeptember 26.

Hivatalos közlés szerint a Törökországba bevitt áruknál szeptember hó 20-tól kezdődően származási bizonyítványt kell mellékelni, mert a vámhivatalok másként nem kezelhetik az árukat. Az eddigi rendelkezések a származási bizonyítványkényszer csak németországi eredetű árukra tették kötelezővé.

Szeszesital-kiállítás az Egyesült-Államokban

Newyork, szeptember 26.

Newyorkban a Grand Central Palaceban a jövő év február 19 és 24-ike között tartják meg az alkoholtalalom bevezetése óta az első szeszesital kiállítást. A kiállításra eddig a világ különböző részeiből 17 állam jelentette be részvételét, de valószínű, hogy különösen a jelentősebb európai bortermelő és exportáló államok kivétel nélkül nagyobb szabású anyaggal vesznek részt a kiállításon. Minthogy november 7-én tartják az utolsó népszavazást a még hátralévő államokban az alkoholtalalom eltörléséről, amelyen a törvényjavaslat életbeléptetéséhez szükséges 36-ik állam szavazata biztosítottak tekinthető, s a december 6-án tartandó kongresszus ülésén a javaslatot törvényerőre emelik, az alkoholtalalom megszüntetéséről szóló szövetségi kormányrendeletet december második hetére várják. Illy módon a szeszesitalok szabad forgalmát már karácsony előtt újra helyreállítják, aminek reményében a szeszesitalok gyártásával foglalkozó iparágak minden lehető elkövetnek a várható megrohanás folyton meg növekedő forgalom zavartalan lebonyolításának biztosítására.

SPORT-ÉLET

Nem politizáltak a magyar fiúk a román válogatottban, hanem eredményesen futballoztak

Románia—Magyarország 5:1 (2:1)

Brassó, szeptember 26.

Annak az ostoba és rosszhiszemű híresztelésnek, hogy az erdélyi magyarok még a sportból is nemzeti kérdést csinálnak, befelelgett:

a romániai professzionista jellegű válogatott, amelynek 8 magyar s mindössze 3 román tagja, vasárnap 5:1 arányban legyőzte a magyar amatőr válogatottat.

Ebben a győzelemben az erdélyi magyar játékosoknak döntő részük volt; a mint a szinte tiszta magyar csapat legodaadóbb játéka nélkül az ilyen győzelmet elképzelni is lehetetlen. A kurjózum kedvéért ideiktatjuk, hogy a román csapat tagjai a mutatott játék alapján milyen sorrendben következnek egymás után:

1. Kovács. 2. Zombory. 3. Kotormány. 4. Sepi. 5. Lakatos. 6. Moravetz. 7. Bindea. 8. Vogel. 9. Albi. 10. Kocsis. 11. Bodola.

A győzelem érdeme tehát döntő mértékben éppen a magyar játékosokat illeti meg.

Akik így tanúságot tettek ama sportbelileg egyedül helyes álláspontjukról, hogy a sport az sport és nem politika.

Kíváncsiak vagyunk, mit szólnak ehhez a sovíniszta sajtóorgániumok?

Milyen új térrénumon fognak kereskedni, ha újból magyarellenes hangulatot kell kiderőszakolniuk?

Sor került végre arra a meccsre, melynek előzményei talán a legizgalmasabbak voltak Románia és Magyarország sportérintkezése során és amely egy elég könnyű győzelmet hozott a román futballsportnak.

A magyarok nagy hátránnyal indultak, hiszen hiányzott a csapatjukból Stecovic centerhall, a csapat oszlopa, aki a meccs előtt, az utolsó pillanatban lázas torokgyuladást kapott és hiányzott Solti is, a legjobb magyar amatőr csatár, aki sérülése miatt maradt ki, de hiányzott a csapat tagjából az lelkesedés is, melyet elnyomott a nagy bizonytalanság a két legjobb játékos hiánya miatt.

A magyar amatőröknek az 5:1-es eredmény ellenére sem kell szégyenkezniük, mert egy erős és rutinos proficsapatot kaptak ki, akik tudásuk mellett hihetetlen lendülettel, keménységgel és minden hazai előny kihasználásával küzdöttek. A 4 gólkülönbség határozottan megvolt a két csapat között, de azt a legjobb akarattal sem lehet mondani, hogy a legjobb román és magyar amatőr futball közötti tudáskülönbséget is kifejezi, mert láttunk már sokkal jobb amatőr válogatottat, mint a vasárnapi.

Tizenhárom ember volt tanúja a bolgár Doseff bíraskodásával lefolyt román-magyar mérkőzésnek. A román csapat összeállítását:

Zombori, — Vogel, Albu, — Moravetz, Kotormány, Lakatos — Bindea, Kovács, Sepi, Bodola, Kocsis.

A magyar csapat: Goda, — Belcsik, Füstös, — Pázmándy, Kliment, Király — Reiter, Ormos, Keszely II., Zsiros, Barna.

A meccs kezdete előtt a magyar csapat vezetője: Fischer Mór átadta a bírónak az MLSZ óvását a román profik szerepeltetése miatt.

Már az első percek tapogatózó játéka után kitudnik a magyarok idegessége. Az egész csapat bizonytalan. A 8-ik percben Bindea vezet támadást, Kovácsnak ad be, aki a legnagyobb helyen álló Sepihez továbbítja és a román center közelről védhetetlen gólt rúg.

Magyar támadás a felelet, Reiter a jobb-szélen kornert verekszik ki, de a támadások meddők a magyar csatárok erőtlensége miatt. Egy nagy helyzet is kimaradt, mert Keszely gyenge labdáját Albu csak az utolsó pillanatban vágja ki a gólvonalról.

Feljönnek a románok is, amit főleg nagyobb gyorsaságuknak köszönhetnek és a magyar védelem derekasan dolgozik. Erős az iram, váltakoznak a támadások, de a románok sokkal veszélyesebbek, mint a puha magyar csatársor.

A 35-ik percben újból Bindea viszi a labdát, Sepihez ad be, aki elvételi lövést, de a labda így is a meglepett Goda mellett a hálóba gurul. 2:0.

Reiter vezet ellentámadást, a labda a bal-

oldalra kerül és Barnát már csak kornere szereli a kitűnő román védelem. A sarokrúgásból kavargás keletkezik. Keszely lába nyúl ki és a labda a balsarokba vágódik. 2:1. Akkor még senki sem tudta, hogy ez lesz a vigaszgól.

Szünet után a magyar csatársor vezet támadást, Albu felszabadító rugásával Bindea meglóg, Sepi veszi át tőle, egyedül tör a kapu felé és — gól! 3:1 Az első percben történt. Az iram most lanyhul, magyar fölény alakul, de a balszerencse és az erőtlenség gyümölcsekéntül hagy minden támadást. A magyar csatárok szinte elbujnak a román védőjátékosok mögött, pedig ekkor még lehetett volna fordítani a meccs során.

Ehelyett újból a románok kapnak lábra, különösen a jobbszárny rendkívül veszélyes. Bindea tűnik fel egy párszor erőszakos modorával. A szegény Királyon már kétféle lóg a nadrág párharcuk miatt. Hiába, Bindeának szabad, mert otthon játszik.

Kornerek következnek mindkét oldalon, Bindea újból meglóg, a kapu felé szalad és lövése a hálóban akad. 4:1. A román fölény most már érezhetőbb. Az amatőrök nem bírják az óriási iramot és a helyzet mind veszélyesebb.

A 39-ik percben Kocsis hosszú keresztpasszát Bindea Sepihez centerezi, aki lesben állt és így zavarátalanul berughatja az 5-ik gólt. 5:1.

Még egy pár román helyzet és a mérkőzés vége. Radulescu, a román csapat kapitánya így nyilatkozott:

— Az eredmény ellenére nem minden játékosom elégitett ki. A legjobb ember Kovács és Zombory volt, míg a balszárny fel-tűnő gyengén játszott. Az ellenfél a mezőnyben jobb volt nálunk, de a csatársor nem tudott egészséges támadást felépíteni.

Erdős Zoltán, a magyar csapat kapitánya:

„Csatársorom váratlanul gyengén szerepelt, felmondta a szolgálatot. Nagyon hiányzott Stecovic, akire az egész csapat épült. Sorozatos balszerencse és az ellenfél szerencséje alakította ilyen nagyarányúvá az eredményt”.

A mi véleményünk:

„Az eredmény megérdemeltnek látszik a mutatott játék alapján, habár nem hallgathatjuk el, hogy a román csapatot jobban támogatta Fortuna istenasszony. A magyarok lassúságuknak és erőlen játékuknak köszönhetik ezt a gólarányt.

A győztes csapatból Kovács emelkedett ki, de nagyon jó volt Bindea, Sepi és Zombory is. A magyaroknál egyedül Keszely és Goda mutatott szép játékot.

Nem ártana azonban, ha a szövetség egy kissé megfigyelmezné a temperamentumos Bindeát, aki bizony sokszor a sporttól távoli dolgokra ragadtatta magát.

Egyéb belföldi labdarugó eredmények

Brassó, szeptember 26.

IAR—Suburbiiu 3:1 (1:1).

Viktória—Ioria 3:0 (2:0).

Sparta—Venus 2:1 (2:1).

Astra—Izvorul 3:0 (1:0).

Brasovia T. M. Glória 1:0 (0:0).

Kolozsvár, szeptember 26.

Nagyvárad—Kolozspár 3:2 (1:0).

Városközi mérkőzés, amelyre a váradiaiak a Bukarestben szereplő válogatott nélkül álltak ki. Így is győztek Barátky és Rónai góljaival. A játék mindvégig szép és élvezetes volt. K. kolozsváriak góljait Pinye és Ploestanu lőtték. Bíró: Rosenberg.

KAC—Fellegvár 5:1 (2:1).

CFR—Haggibor 2:1 (1:0).

SZILÁGYSOMLYÓ

Szilágysomlyó Kolping—Bánffyhungadi SC 3:0 (2:0).

NAGYBÁNYA

Phönix—Nagybányi Tőrekvés 6:0 (3:0).

NAGYKAROLY

Victoria—Tőrekvés 3:2 (3:1).

TEMESVÁR

Kinizsi—Glória CFR (Arad) 5:2 (3:0).

ARAD

AMTE—TMTE 3:0 (1:0).

SEPSISZENTGYÖRGY

Vulturi (Brassó)—SzMTE 2:0 (2:0).

Szövőgyár—Amatőr (Kovácsna) 1:0 (3:0).

Bukarest, szeptember 26.

CFR (Brassó)—Sportul Studentesc 5:1 (3:0).

A román-magyar mérkőzés előtt játszott a

két csapat. A CFR szép játékkal győzött.

NAGYSZEBEN

HTV MTE (Marosvásárhely) 3:1 (1:1).

Déva: Corvin (Déva)—Clubul Sportiv

Faget (barátságos) 3:1 (2:1). Bíró: Gre-

gus, Hátszeg.

Gyulafehérvár: Mihai Viteazul—Sim-

ria CFR 6:1.

Zilah:

Unioa (Zilah)—Spárta (Szamosujvár)

5:2 (2:0).

—

Szenzációs magyar bajnoki eredmények

Nemzeti—Hungária 2:1 (1:0).

Az első félidő egyenlő ellenfelek küzdelme volt, a második félidőben azonban a 10 emberrel játszó Nemzeti belefekszik a játékba és lelkes harccal megérdemelten győz. Az eredmény megépetés.

III. ker. F. C.—Ujpest 1:1 (1:1). Megle-

petés.

Ferencváros—Budai 11. 7:5 (5:1).

A budaiak kemény ellenfélnek bizonyultak és a második félidőben szépen játszottak Takács II. 4 gólt rúgott, Toldi 2 gólt.

Bocskay—Kispest 2:1 (1:1).

Szeged—Attila 2:1 (0:0).

Nívós, elkeseredett küzdelem.

Osztrák bajnokság.

Vienna—Libertas 3:0.

WAC—Rapid 1:0.

Admira—Donau 1:0.

Hakoah—WSC 1:0.

Floridsdorfer—Wacker 1:1.

Olasz bajnokság:

Ambrosiana—Napoli 2:1.

Juventus—Cassara 3:1.

Lazio—Pro Ver. celli 1:1.

AS Roma—Florentina 3:1.

Jugoszlávia-Svájc 2:2 (0:0)

Belgrád, szeptember 26.

A 20 ezer néző előtt lejátszott világbajnoki selejtező mérkőzés eldöntetlenül végződött. A délszláv csapat védelemmel rosszul működött, míg a svájci védelem jól működő délszláv csatársor támadását szétrombolta. A délszláv csapat legjobbjai Gaier és Marianovic voltak. A mérkőzést megismétlik.

ROMÁNIA—SVÁJC BERNBEN OKTÓBER 29-ÉN.

A világbajnoki futballtorna selejtező mérkőzése, mint Balázs mérnök, a szövetség kiküldöttje, a svájciakkal Bernben megállapodott, október 29-én lejátszódik.

Magyar atléták győzelme

Magyarország—Csehszlovákia 77 és fél—55 és fél.

A magyar—cseh atlétikai versenyt Magyarországon rendezték. A csehszlovák csapat csak az 5000 méteres futást nyerték. Csak csuk révén 15 perc 34.2 idővel. Eredmények:

Magasugrás Bodossy 188 cm.
1500 méteres futás Szabó 4 perc 05.6 mp.
Diszkoszvetés Pemecz 46 méter 62 cm.
100 méteres futás Paizs 10.6 mp.
400 méteres gátfutás Kovács 56.1 mp.
Svéd staféta: Magyarország 1 perc 57 mp.

Tenisz

Románia—Törökország 5:0.

Az első napon 2:0-ra vezetett Románia.

A második nap eredményei:

Schmidt—Hamburger—Suat—Kirin

6:0, 6:2.

Betez—Suat 6:2, 6:3, 6:0.

Réti—Kirin 6:2, 6:4, 6:3.

Románia teniszbajnokság

E versenyek még folynak, előreláthatólag még 2—3 nap múlva dől el a bajnokság sorsa. A brassói Schmidt San-Clair lit 6:0, 6:3 arányban verte. Kikaptak Hamburgertől 6:4, 6:3 arányban. Részt vesz eredményeket annakidején közölták.

Bankbetétek

mindenkor előnyösen beszerezhetők

V. W. Dressnandt & Co.

Brassó, Kapu-utca 52 sz. alatti

bizományi irodában.

TENISZ-, FUTBALL-,

ATHLÉTIKAI felszerelések

TRITSCH Sportüzletében,

Brassó, Kolostor-utca.